

ÜSAVAT

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 9 iyun 2016-ci il Cümə axşamı № 125 (6446) Qiyməti 60 qəpik

Xəbər

**Şamaxıda
toy yasa
döndü;
qardaş
qardaşı
gülлelədi**

yazısı sah.2-də

Gündəm

**Qərbənə Azərbaycan prezidentinə
verilən dəstəyin səbəbi**

Arzu Nağıyev: "Bu gün İlham Əliyev siyasi lider olaraq, konfliktlər yaşayan bir sıra dövlətlərin ümidi yeridir"

yazısı sah.6-də

Dövləti borc içində baturan ASC-lər

yazısı sah.4-də

**"A.M.A.Y. Abdulla"nın
azadlığa çıxmasının səbəbi**

yazısı sah.5-də

**Hakimiyyəti ixtisarlara "dur"
deməyə nə vadar etdi...**

yazısı sah.4-də

Ramazanda əfv olacaqmı...

yazısı sah.6-də

Türkiyə terrordan niyə qurtula bilmir?

yazısı sah.9-də

Cahangir Novruzov:

**"Azərbaycan insanının xarakterini
çatdıracaq filmlər lazımdır"**

yazısı sah.10-də

**Konfliktin həllində həm achar ölkə,
həm də əsas əngəl - Rusiya**

yazısı sah.11-də

**"Azərbaycan istehlakçılarının
həyatı risk altındadır"**

yazısı sah.13-də

Hakerlər artıq... qaz da öğurlayın

yazısı sah.12-də

Yaxın dövrün neft gözləntisi...

yazısı sah.13-də

Ramazan ayının 3-cü günü

Iftar 20.26 - İmsaq 03.09-dək (QM)

3-cü günün duası: "İlahi, bu gün mənə yaxşı düşünmək və ayıq fikir etə et! Məni ağılsız və səfəh işlərdən uzaq et! Bu gün Öz səxavətinə nazil etdiyin hər bir xeyirdən mənə pay ayır! Ey səxavətilərin ən Səxavətli!"

Iftar duası: "Allahım, Sənin rızan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağıslayan Allah, günahlarımı bağışla".

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

Münaqışə ətrafında gəlismə - saatlar Bakı vaxtına qurulur?

QARABAĞDA MUHARİBƏ QƏRARINI PUTİN VERƏCƏK - İŞGALDAKİ TORPAQLARIMIZ ÜÇÜN FÜRSƏT

Kreml münaqışadə achar rolu tanınması boşuna deyil; bu, Moskvani həm də tələsməyə və Azərbaycanla anlaşmağa vadar edir - prezidentlərin qarşısındaki Bakı zirvəsinin daha bir önəmi; Azərbaycan Rusyanın qatılacağı yeni bir güc mərkəzinin yaranmasına vəsilə ola bilər, əgər...

yazısı sah.8-də

Eljinşəhovun türmedən şok mesajı // Böyük hesablaşmam olacaq //

Keçmiş səhiyyə nazirinin təhdidinə iqtidarın yeni cinayət işinin açılacağı xəbəri ilə cavab verdiyi deyilir; "Beş yüz minlik qərbi azərbaycanlı ordusunun aqsaqqalı"nın dustaqlığının bitməsi müxalifətin də marağında deyil...

yazısı sah.5-də

**Tənzilə Rüstəmxanlı:
"Erməni
diasporunun ən
güclü olduğu
ölkələrdən biri
Türkiyədir"**

yazısı sah.7-də

**Akif Çovdarov
məşhur
müğənninin
evini əlindən
zorla alıb**

yazısı sah.3-də

**Müdafıə naziri
Zakir Həsənov
yenidən cəbhə
bölgəsində**

yazısı sah.11-də

İlham Əliyevdən müsəlman dünyasına mesaj

Prezident İlham Əliyev müqəddəs Ramazan ayı münasibəti ilə müsəlman ölkələrinin Azərbaycandakı diplomatik nümayəndəliklərinin və beynəlxalq təşkilatlarının rəhbərini qəbul edib. Dövlət başçısı görüşdə çıxış edib.

Prezident aprel ayında İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Türkicə keçirilən Zirvə görüşündə bu həmrəylin bir daha nümayiş olunduğunu diqqətə çatdırıb. O, həmin tədbirdə Ermenistan-Azerbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı çox ciddi sənədin qəbul edildiyini, aprel ayında Azərbaycana qarşı töredilən erməni təxəbatının pisləndirdiyini qeyd edib.

Dövlət başçısı bu münaqişənin region üçün böyük təhlükə olduğunu diqqətə çatdırıb, onun fəsadları barədə danışır, Ermənistən bize qarşı etnik təmizləmə siyaseti apardığını, Kocalı soyqırımı törətdiyini, işğal edilən torpaqlarda bütün tarixi və dini abidələri daşıtdığını söyləyib. Ermənistən rəhbərliyinin Avropa ölkələrinə münaqişə ilə bağlı daim təhrif edilən məlumatlar verdiyini və eyni zamanda, bu münaqişəyə dini don geyindirməye çalışdığını deyən dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, bir çox hallarda onlar üç müsəlman ölkəsi ehətesində xristian dəyərlərini müdafiə etdiklərini iddia edir.

"Bu, böyük riyakarlıqdır. Siz - Azərbaycanda yaşayan insanlar, yaxşı bilirsiniz ki, ölkəmizdə dini, milli zəmində heç vaxt münaqişə olmayıb", - deyən prezident İlham Əliyev ölkəmizdə məscidlərlə yanaşı, kilsələrin və sinaqoqların fealiyyət göstərdiyini, erməni kilsəsinin şəhərin mərkəzində toxunulmaz qaldığını və Azərbaycan dövlətinin bu kilsənin təmirinə vəsait ayırdığını da bildirib, Ermənistən rəhbərliyinin bu ucuz və nüfuzlu çıxışlarının riyakarlığın təzahürü olduğunu vurğulayıb. Bu, bir daha Ermənistən rəhbərliyinin müsəlman ölkələrinə düşmən gözü ilə baxdığını təsdiq edir.

Gələn il İslam Həmrəylik Oyunlarının keçirilecəyini deyən prezident İsləm Həmrəylik Oyunlarının tarixdə tekçə idman yarışı kimi qalmayacağına, bu oyunların bütün dünyaya İsləmin birliliyi, sülhə, əmin-amanlılığı çağrısını nümayiş etdirəcəyinə əminliyini ifadə edib. Bu oyunlardan ki il sonra Naxçıvanın İsləm mədəniyyəti paytaxtı elan olunacağının, bir neçə il əvvəl Bakının bu şəhəfi ada layiq görüldüyünü deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın İsləm ölkələri arasında birləşirin gücləndirilməsi istiqamətində səyəri davam etdirəcəyini vurğulayıb.

BQXK nümayəndələri Ermənistən ərazisinə keçən Azərbaycan vətəndaşına baş çəkiblər

Azərbaycan vətəndaşının Ermənistən ərazisine keçməsi fakti təsdiqlənib. Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin (BQXK) Azərbaycannımayandoliyinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri İləhə Hüseynova APA <https://apa.az/-ya> bildirib ki, bu gün təmsil etdiyi qurumun nümayəndələri iyunun 7-də beynəlxalq sorhədi keçirək Ermənistən ərazisinə daxil olan şəxslər baş çəkiblər.

I. Hüseynova eləvə edib ki, BQXK-nin münaqişə neticəsində saxlanılan şəxslərə baş çəkmə, onların ailə üzvləri ilə əlaqə saxlamalarına yardımçı olma, onların saxlanma şəraitinin və onlara referat monitoring etmək məndəti var. BQXK tərəflərin müracəti olunduqda və şəxs özü arzusunu bildirdikdə təşkilat onun geri qaytarılmasında neytralı vasitəçi ola bilər.

Qeyd edək ki, Ermənistən mətbuatı Azərbaycanın Tovuz rayonunun Yaniqli kənd sakini, 1977-ci il təvəllüdü Zöhre Vardzar qızı Vəliyevanın Ermənistənə keçməsi barədə məlumat yayıb. Bu barədə Ermənistənən Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar işçi qrupunun rəhbəri Armen Kapriyan bilidir.

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin İrəvan nümayəndəliyi Zöhre Vardzar qızı Vəliyevanın erməni tərfəsinə keçməsi barədə məlumatlandırılib.

Lakin Tovuz rayon Polis Şöbəsindən, eləcə də icra orqanlarından APA <https://apa.az/-nın> qərb bürosuna bildirilib ki, Yaniqli kəndində Zöhre Vardzar qızı Vəliyeva adlı şəxs yaşamayıb.

"Qaya Mətbuat Yayımları" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnalın həm də sərfəli qiymətə:

- Öğər siz qəzet və jurnalın rahatlıqla evinizi və ya ofisiñizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərəbst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazımlı gəldiklər dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Müsavat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

ve xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmek lazımdır.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

QHT Şurası 2-ci maliyyə müsabiqəsinin nəticələrini təsdiq etdi

Iyunun 8-də Prezident yanında QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Şurasının növbəti icası keçirilib.

Sura sədri, millət vəkili Azay Quliyev gündəliyə Şuranın 2016-ci il 2-ci qrant müsabiqəsinin yekunları, Şuranın Apelyasiya Komissiyasının qərarlarının icrası, Şuranın 04 aprel 2016-ci il tarixli 10 (151) sayılı iclasının qərarına müvafiq dəyişikliyin edilməsi barədə, Şuranın təqdim olunan müsabiqədənənən layihələr barədə, Şuranın 2016-ci il 3-cü qrant müsabiqəsi elanı və prezidentin 2016-ci il 27 aprel tarixli 1993 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Açıq hökumətin təşviqine dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fealiyyət Planı"nın icrası ilə bağlı Şuranın 2016-ci il üzrə iş planının müzakirəsi məsələlərinin daxil edilmesini təklif edib. Gündəlik yekdilliklə təsviqinə dair 2016-2018-ci illər üçün Milli Fealiyyət Planı"nın icrası ilə bağlı Şuranın 2016-ci il üzrə iş planı haqqında da geniş məlumat verib. F. Qurbanov sənəd üzərində işin davam etdiriləməsinin zəruri olduğunu qeyd edib.

F.Qurbanov 2016-ci il 1-ci qrant müsabiqəsində qalib gələn 3 QHT-nin müräciətlərini və müqavilə öhdəliklərini icra edə bilmədiklərini nəzərə alaraq, onların layihələrinin maliyyələşdirilməsi haqqında şuranın qəbul etdiyi qərarın leğv edilməsi barədə məsələ qaldırıb.

Katibliyin icraçı direktoru 2016-ci il 1-ci qrant müsabiqəsinin nəticələrindən narazı olan və Apelyasiya Komissiyasına müraaciət edən QHT-lər tərəfindən 295 layihə təklifi daxil olub. Onlardan 21-i təşkilatın qanunu təmsilcisinin selahiyyət müddətinin bitməsi, layihə təkliflərinə tələb olunan sənədlərin edilməməsi və digər bu kimi çatışmazlıqlara görə seleksiyadan keçməyib. 274 layihə isə şura tərəfindən ekspertizaya təqdim edilib. Hər bir layihənin 3 müxtəlif ekspert tərəfindən qiymətləndirildiyini qeyd edən icraçı direktor 123 layihənin keçid bali toplamaya QHT-lərə yeni bir imkan yaradılacağı bildirib.

Katibliyin icraçı direktoru F.Qurbanov 2016-ci il 3-ci qrant müsabiqəsinin mövzuları haqqında ətraflı məlumat verərək məsələ ilə bağlı müsbət qərar qəbul olunacağı halda Şuranın cari ilde elan etdiyi her 2-nin layihəsinin müsbət rəy verdiyini deyib.

F.Qurbanov 2016-ci il 3-ci qrant müsabiqəsinin mövzuları haqqında ətraflı məlumat verərək məsələ ilə bağlı müsbət qərar təqdim edilib.

İclasın gündəliyindən olan bütün məsələlər ayrıraqda səsə qoşularaq qəbul edilib.

Müsabiqənin nəticələri ilə Şuranın (www.cssn.gov.az; www.qhtxeber.az) saytlarında tanış ola bilərsiniz.

Həbsdəki MTN generalı ilə bağlı müəmmalı xəbərlər

Ləğv edilmiş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyindəki getenin əsas simalarından biri olan həbsdəki general Akif Çovdarov növbəti dəfə istintaq hərəkatları aparılıb. Bu barədə gununəsi.info-nu hüquq-mühafizə orqanlarında məmə məlumatlandırdı.

Məlumatda bildirilir ki, Akif Çovdarov bu dəfə vaxtılıq hədə-qorxu ilə külli miqdarda pulunu aldığı iş adamlarının biri ilə üzləşdirilib. İstintaqa ifadəsində Çovdarov maraqlı fikir də söyləyib. O, ittihamların bəzilərini qəbul etmediyi də deyib: "Mənim üçün artıq fərqi yoxdur. Nə isteyirsizsə, yazın. Onsuz da mən ağır xəstəyəm. Cox yaşamayacağam, ölücm. Ona görə də mənə ne qədər cəza verilməsinin əhəmiyyəti yoxdu". Sayt yazar ki, Akif Çovdarov 1 sayılı İstintaq Tərdixanasının tibb məntəqəsinə yerləşdirilib: "O hazırda tibb məntəqəsinin 7 sayılı palatasında qalır".

Sosial şəbəkələrdə isə Akif Çovdarovun intihara cəhd etməsi ilə bağlı xəbərlər yayılıb. Məsələni dəqiqələşdirmək üçün vəkil Kammandar Nəsibovla əlaqə saxlanıb. Vəkil bildirib ki, yaxın məlumat yalandır: "Akif Çovdarov heç müalicə mərkezində olmayıb. Hazırda Kürdəxanadır. Bu cür yanlış xəbərlərin yayılmasını anlımınq". Ədliyyə Nazirliyi Tibb Baş İdarəsindən verilən məlumatla göre, Akif Çovdarov inдиye qədər həmin müəssisəyə gətirməyib.

□ E.HÜSEYNOV

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz Ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnalara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitablara daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

"Banklara borcu olan 18 nəfər intihara cəhd edib, onlardan 2-si ölüb"

Fevral ayında Azərbaycanda baş verən ikinci devalvasiyadan sonra şirkət turşusu içərik özüne qəsd edənlər Klinik Tibbi Mərkəzə müraciət edib.

APA-nın xəbərindən görə, Klinik Tibbi Mərkəzin toksikologiya şöbəsinin müdürü Azər Maqsudov bildirib ki, fevral ayında şirkət turşusundan zəhərlənmələr qeydə alınıb ki, onlar banklara kredit borcu olanlardır: "Fevral ayında banklara borcu olan 6 nəfər şirkət turşusu zəhərlənməsi ilə xəstəxanaya müraciət edib. Onlardan ikisinin heyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Mart ayında eyni halla bağlı 8 nəfər müraciət edib. Aprel ayından isə beş müraciətlerin sayı azalıb. Aprel və may aylarında ümumiyyətdə hala bağlı cəmi 4 nəfər müraciət edib. Aprel ayından isə beş müraciətlerin sayı azalıb. Aprel və may aylarında ümumiyyətdə hala bağlı cəmi 4 nəfər müraciət edib.

Şamaxıda toy yasa döndü; qardaş qardaşını güllələdi

Samaxı rayonunda qardaş qardaşın odlu silahla qətlə yetirib. APA-nın yerli bürosunun xəbərinə görə hadisə ötən gün axşam saatlarında Şamaxı şəhərinin Huseyn Ciddi küçəsində 74 sayılı evdə qeydə alımb. 1971-ci il təvəllüdü Rəşidzadə Azad Əli oğlu ailə münəqişəsi zəminində aralarında baş verən dava zamanı ov tüfəngi ilə qardaşı 1967-ci il təvəllüdü Rəşidov Azər Əli oğlunu güllələyib. Ağır xəsarətlər alan iki yaşlı atası Azər Rəşidov hadisə yerində dünəyini döyişib.

Məlumatda görə uzun illərdir ki, Rusiyada yaşanın Azad Rəşidzadə bəy gurların bacısı oğlunun toy mərasimində iştirak etmək üçün Şamaxıya gəlib və ev üstündə dava edərək qardaşını öldürüb. Hazırda rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları hadisə yerindən istiqamətində əməliyyat-axṭarış tədbirləri davam etdirilir.

Faktla bağlı Şamaxı rayon Prokurorluğu tərəfindən cinayət işi açılıb, aşırıda aparılıb.

Hadisə zamanı güllələrdən biri də onları sakitləşdirmək istəyən A.Rəşidzadənin həyat yoldaşı Mömine İbadovaya dəyib.

Bakıda ər arvadını bıçaqladı

Bakıda bıçaqlanma hadisəsi baş verib. "Report"un xəbərinə görə, Suraxam rayonunun Yeni Günəşli qəsəbosunda 1976-ci il təvəllüdü Seymur Soltanov arvadı 1978-ci il təvəllüdü Comile Soltanova ya bıçaqla xəsarət yetirib.

Yaralı 3 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasına yerləşdirilib. S. Soltanov könülli olaraq polisə gəlib. Hadisənin ailə münəqişəsi zəminində baş verdiyi bildirilir.

Lövgə olunmuş Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin (MTN) Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sahib reisi, general-major Akif Çovdarovun kriminal əməlləri haqda məlumatların sayı-hesabı itib. Hazırda həbsdə olan A.Çovdarovun daha bir əməli haqda redaksiyamıza ilginc məlumatlar daxil olub.

A.Çovdarovun Bakıda bir çox iş adamlarını sənədsiz-sübutsuz MTN-ə, özünün nəzərəti altında olan üvanlara apartdıraraq orada qanunsuz olaraq saxlaması, külli miqdarda pul qopararaq azad etməsi haqda defələrlə yazılıb. Belə üvanlardan biri Bakının mərkəzi hissələrində birində, Həsən Əliyev küçəsindədir. Qaynağımız bildirib ki, 7 mərtəbəli bina A.Çovdarovun "krişa"lıq etdiyi tikinti şirkətinin ofisidir. Həmin ofisin 2 mərtəbəsi yerin altındadır və zirzəmədə iş adamlarının saxlanması, döyülməsi, qorxudulması halları olub. Bir neçə il əvvəl həmin ofisin zirzəmisinə Vaqif adlı şəmkirli iş adamı aparılıb. Vaqif Bakıda tikinti biznesi ilə məşğul olmuşdur. Mənbəmiz iddia edir ki, onu Şəmkirdəki "Həyat" restoranından qızının toy mərasimindən çöle çağırılan Çovdarovun adamları başına torba keçirib Bakıya, həmin ofisin zirzəmisinə getiriblər. Vaqif sonradan yarımlı milyon manatın müqabilində girovluqdan azad edilib.

Akif Çovdarov məşhur qadın müğənninin evini elindən alıb - konkret üvanın əlimizde!

Odioz generalın daha bir ilginc əməli - iş adamını qızının toyundan oğurlatdırıb, yarımlı milyonunu mənimsevib

Redaksiyamıza daxil olan xəbərə görə, odioz generalın qanunsuzluqları ilə üz-üzə qalanlar sırasında sənət adamları da olub. Məlumatə görə, məşhur xanım müğənnilərdən biri qadın alveri ittihamı ilə MTN-ə aparılıb. Oradakı çək-çevirdən sonra məlum olub ki, xanım müğənninin MTN-ə aparılması A.Çovdarovdan ona sponsorluq etmiş Famil adlı şəxs xahiş edib. Müğənnidən tələb ediblər ki, ona Famil adlı şəssin başısladığı mənzili geri qaytarın. Bundan sonra "Qafqaz MTK"nin Nərimanov rayonu ərazisindəki çoxmə-

təbəli binasının 3-cü bloknun 2-ci mərtəbəsindəki 3 otaqlı mənzil Familin adamı Abbas Həsənlinin adına keçirilib. Müğənniye deyiblər ki, onu MTN-dən buraxılması üçün Familin dostu xahiş edib. Buna görə də azad ediləndən sonra "Edem" restoranına gedərək orada həmin şəssin ayağına düşüb onlardan üzr istəməlidir. Deməlidir ki, münasibətlərinin korlanmasına görə özünü suçlu bilir. Xanım müğənni şərti qəbul edəndən sonra azad ediblər və birbaşa "Edem" restoranına aparılıb diz çökdürübələr.

□ E.HÜSEYNOV

sa, bunun səbəbini ilk növbədə o zaman güc nazirliklərinə rəhbərlik etmiş Əli Kərimliyin soruşmaq lazımdır. Dövlət katibi kimi mühüm vəzifəni tutan Əli Kərimli həlledici məqamda üzərinə düşən vəzifəni yerinə yetirməyib və ya yerinə yetirə bilməyib.

Bəziləri isə yazıb ki, Əli Kərimli həmişə Elçibəyi arxadan vurub.

Müsavat Məclisinin üzvü Hidayət İsmayılov qeyd edib ki, milli hakimiyətin devrilməsində müstəsna xidməti olmuş Etibar Məmmədovu qopyub, xalqı və hökuməti tənqid etmək doğru deyil.

Müsavat başqanı Arif Hacıçının qardaşı Vaqif Hacıbəyli isə qeyd edib ki, Surətin dəstəsi Hacıqabulda olan vaxt bu dəstənin məhv edilməsi üçün ciddi addımların atılmaması səhəv idi. O zamanki dövlət katibi Əli Kərimliye hakimiyəti silah gücüne devirməyə çalışınlara güc tətbiq etmək təklifi verilib, lakin bu təklif teklif olaraq qalıb:

"Rəhmətlik Ağamalı Sadıqə dövlət katibi Əli Kərimlinin yanında olduq. Değdim məsuliyyəti götür üzərinə, yerlərdə hakimiyəti silah gücünə devirənlərə qarşı güc tətbiq edin, mən size informasiya dəstəyi verəcəyim. Mənimlə razılaşdı, amma hiss olunurdu ki, o artıq heç nəyə nəzarət eləmir".

□ E.SEYİDAĞA

Azərbaycana veriləcək 1,5 milyard kreditin təxirə salınması səbəbinə iki baxış

Azər Mehdiyev:
"Hökumətdən tələb olunur ki, vətəndaş cəmiyyəti üçün şəffaf mühit yaradılsın"

Vahid Əhmədov:
"Şahdəniz 2" layihəsi Avropa üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edir"

Asiya İnkışaf Bankı Azərbaycanın nəhəng qaz layihəsi üçün ved etdiyi 1,5 milyard dollarlıq kreditin verilməsini sentyabr ayının təxirə salıb. Azərbaycanın "Şahdəniz 2" layihəsi üçün nəzərdə tutulan kreditin təxirə salındığı barədə xəbəri Beynəlxalq Maliyyə İnstitutu yayıb. Xəbərə görə, Azərbaycan bu layihəyə artıq dövlət büdcəsindən və avrobondların tədavüllündən 5 milyard dollar xərcleyib, bununla belə, layihənin başa çatdırılması üçün ona daha 8 milyard dollar vəsait lazımdır. Bu layihəye "Şahdəniz" qaz yataqlarının inkişaf etdirilməsi və bir-birinə bağlı üç kəmərdən ibarət şəbəkənin yaradılması daxildir. Bu şəbəkə 2019-cu ildən başlayaraq Türkiyə və Avropaya 16 milyard kubmetr qaz nəql etməlidir.

İqtisadçı ekspert Azər Mehdiyev "Yeni Müsavat" a açıqlamasında kreditin təxirə salınmasının səbəbi kimi beynəlxalq təşkilatların Azərbaycan hökuməti qarşısında qoyduğu demokratik tələblərin yerinə yetirilməməsini göstərib: "Mən Asiya İnkışaf Bankının xarici borcun təxirə salınması ilə bağlı bəyanatının detalları ilə tanış olmamışam. Əvvəlcə şərtləndən biri vətəndaş cəmiyyətinin durumu ilə bağlı idi ki, QHT-lərin işləməsi üçün real şərait yaradılsın, qanunvericilikdə dəyişikliklər olunsun. Bundan əlavə, onlar Azərbaycanda iqtisadi və institusional islahatların keçirilməsini tələb edirdilər. Hələ ki hökumət tərəfindən bu istiqamətdə ciddi addımların atılmaması səbəbindən, kreditin verilməsi lengiyir və uzadılır. Demək olar ki, əsas səbəblərdən biri budur. Çünkü son illər, ümumiyyətlə, beynəlxalq danışqlarda Azərbaycanın mədən sənayesində şəffaflıq və açıq hökumət tərəfdəlığı çərçivəsində vətəndaş cəmiyyətinin durumu ilə bağlı qaldırılan məsələlər gündəmdədir. Hökumətdən tələb olunur ki, ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin normal fəaliyyəti üçün şəffaflıq mühit yaradılsın. Çünkü şəffaflıq və hesabatlılığın birinci şərti müstəqil KİV-in və QHT sektorunun olmasıdır".

Milli Məclisin iqtisadi siyasi komitesinin üzvü Vahid Əhmədov isə deyib ki, əslinde Avropa bu layihənin reallaşmasında maraqlıdır və kredit verilməsinin təxirə salınması da anlaşılan deyil: "Bu bir qədər müəmmalı məsələdir. Çünkü həm Avropa, həm də beynəlxalq banklar özləri bu layihənin həyata keçirilməsində maraqlıdır. "Şahdəniz 2" layihəsi Avropa üçün çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Eləcə də Azərbaycan üçün çox əhəmiyyətli layihədir. Layihənin reallaşması Avropa dövlətlərinin maraqları çərçivəsindədir. İlk gündən bu layihəyə dəstək verilib. İndi niyə belə bir addım atılmasını deyə bilmərem. Bu informasiyanı dəqiqləşdirmək lazımdır. Bircə onu deyə bilərem ki, bu layihənin həyata keçirilməsində heç bir problem ola bilməz".

Azərbaycan hökuməti qarşısında qoyulan demokratik tələblərə galinice, V.Əhmədov bildirib ki, o öhdəlikləri həzaman Azərbaycan hökuməti qarşısında qoyular: "Cənab prezident haradada səfərdə olanda və ya hansısa dövlət xadimləri Azərbaycanda səfərdə olanda bir sıra tələblər irəli sürür. Fikir, söz azadlığı, yüksəq azadlığı, bəzi dusaqlaqların azad edilməsi və sair. Hökumət də bu yaxınlarda bir sıra addımlar atdı, hebsdəkilerin bir qismi azad olundu. Xüsusilə son vaxtlar atılan addımları yüksək qiymətləndirirəm. Mətbuatda da söz azadlığı ilə bağlı vəziyyət yaxşıdır, hər kəs öz fikirlərini deyir. İndi müəyyən problem də olmamış deyil. Lakin inanıram ki, kreditlərin təxirə salınmasının səbəbi budur. Yəqin ki, orada hər hansı texniki məsələ var".

□ Nərgiz LİFTİYEVA

Cəbhəçilərlə müsavatçılar arasında yeni qarşıdurma

Əli Kərimlinin müavininin yazıqları aranı qatıb

"Həzirdə Milli Şuranın və Müsavat Partiyasının gündəmində etiraz aksiyalarının keçirilməsi yoxdur. Mitinglərin keçirilməsi zərurəti yaranarsa, Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası və Müsavat Partiyası bu məsələni müzakire edə bilər". Bunu dünən "Report" a açıqlamasında Müsavat Partiyası başqanının müavini, Milli Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin üzvü Tofiq Yaqublu deyib.

T.Yaqublunun sözlərinə görə, münasibətlər ele vəziyyətdə olmalıdır ki, birge mübarizə mümkin olsun: "İki partiya arasında münasibətlərin yaxşılaşdırılmasına çalışırı. Yeni deməmişəm ki, mütləq birlik yaradılacaq. Hər iki partiyanın rəhbəri dərk edir ki, münasibətlərin yaxşılaşdırılması mühüm məsələdir. Bu proses davam edir. AXCP və Müsavat arasında qarşılıqlı ittihamlar xeyli aza lib. Bu, müsbət haldır. Azərbaycan müxalifətinin birgə fəaliyyət göstərmek zərurəti yarandıqda iki partiya anlaş-

biləcək. Tərəflər mübarizənin müxalifət daxilində çıxarılmış məsələsində fərqli düşünmür. Yəni hər iki partiya buna çalışır".

Tofiq Yaqublu Müsavatla AXCP-nin bir araya gələcəyi barədə nikbin danışsa da ele onun bu açıqlamani verdiyi gün hər iki partiyanın üzvləri arasında sosial şəbəkədə yenili qarşıdurma başlayıb.

Qarşıdurmaya səbəb isə AXCP sedrinin müavini Nureddin Məmmədli olub. N.Məmmədli yazıb ki, 1993-cü ildə hakimiyətə qarşı qiyamı yatırmağa cəhd ol-

mayıb. Onu da qeyd edək ki, N.Məmmədli Müsavatla münasibətlərin bərpa olunması əleyhinə olan AXCP yetkilisi kimi tanınır. T.Yaqublunun təşəbbüsü ilə Müsavat rəhbərliyinə və AXCP rəhbərliyinə daxil olan şəxslərin görüşlərində Nureddin Məmmədlinin iştirak etməsi bundan irəli gelir. N.Məmmədlinin "qiyamı yatırmağa cəhd olmayıb" atmacası müsavatçıları qəzəbləndirib. Bir sıra aktiv fəcebook istifadəçisi cavab olaraq yazıqlar ki, eger qiyamı yatırmağa cəhd olmayıb-

Sabiq nazırla bağlı yayılan xəbərin pərdəarxası

• yunun 7-də sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanov barəsində yeni cinayət işinin açılması xəbəri və sonradan təkzibi cəmi bir neçə daqiqədən sonra ölkədəki çoxsaylı elektron KİV-lərin manşetinə oturdu. Həm də siyasi mövqeyində asılı olmayaq, bütün elektron media bu xəbəri yaydı. Bu, həbsdə saxlanılan yeganə sabiq nazirin personasına diqqətin göstərici sayyla bilerdi.

Çünki 2005-ci ilin oktyabrından həbsdə olan Ə.İnsanov hətta bu hakimiyətə ən radical mövqədə duran müxalifəçilərle müqayisədə daha çox cəza çəkib. Bir çoxları ondan sonra həbsə girib-çıxıb, əvvəl edilib-əvvəl yazışdır və sairə... Ə.İnsanova birgə tutulan sabiq nazir Fərhad Əliyev də 2013-cü ilin oktyabr ayının 15-dən azadlaşdırıldı. Bu illər ərzində imzalanan əvvəl və amnistiya qərarları Ə.İnsanovdan yan keçib. Sonuncu amnistiyadan sabiq nazir tətbiq edilməyəcəyi artıq dəqiqləşib.

Hələ həbsinin ilk ayında belə xəber yayılmışdı ki, Ə.İnsanov əvvəl diləyib, hətta qəzetlərdən biri ərizeni dərc də etmişdi. Amma bu müemma in-diyyədək də qalır: Əli İnsanov əvvəl yazıbmı? Hüquq-müdafiəçiləri də bir neçə dəfə bəyan ediblər ki, məhz həbsdəki şəxsin özünün ərizə yazması vacib deyil, bunun üçün ailə üzvləri, qohumları, hətta hüquq müdafiəçiləri müraciət edə bilərlər və ediblər də. Amma Ə.İnsanov hələ də həbsdədir. Məhz görünür, həm də bu kimi səbəblərdən diqqəti özüne çəkməyi bacarmış sabiq nazir "yeni cinayət işi" açılması xəbəri belə geniş reaksiya doğurdu. Yəni Ə.İnsanovun direnişi ilə onun azadlığı buraxılacağı arasında bir tərs mütənasiblik, ziddiyət var. Hər halda, illerdər media da şahidlilik edib ki, hətta barışmaz müxalifətlər belə həbsdən ərizə-müraciət göndərib azadlığa buraxıllılar. Ə.İnsanov isə deyilən görə, azadlığı bu cür çıxməq istəmir.

Ola bilsin, bu ilin martında 70 yaşını tamamlayan sabiq nazir daha əvvəl üçün çox gec qaldığını düşünür. Ola bilsin, azadlığı çıxdıqdan sonra daha fərqli siyasi planları olsun. Məsələn, siyasi partiya qurşun, yaxın etrafını təşkilatlaşdırın və sairə. Ə.İnsanov həbsinə Avropa Məhkəməsində siyasi rəng ala bilib, bəzi siyahılarda adı siyasi dustaq kimi keçir. Əger Ə.İnsanovun siyasi planları varsa, bu direniş onun üçün artıq ciddi avantajdır. Yox, İnsanov özünü sırf günahsız hesab etdiyindən azadlığı üçün tələb olunan beş-on cümləni yazmaq istəmir, bu da onun hüququdur. Ya da iqtidardır onun son günədək həbs cəzasını çəkməsini lazımlı bilir...

Əli İnsanovu hakimiyət üçün arzuolunmaz edən təkcə bu ötkəmliyi deyil. O, bu iqtida-

Əli İnsanovun türmədən sok mesajı:

"Hakimiyətə böyük hesablaşmam olacaq"

Iqtidarın keçmiş səhiyyə nazirinin təhdidinə yeni cinayət işinin açılacağı xəbəri ilə cavab verdiyi deyilir; "Beş yüz minlik qərbi azərbaycanlı ordusunun ağsaqqalı"nın dustaqlığının bitməsi müxalifətin də marağında deyil...

rin en iri və ciddi fiqurlarından, üstəlik, YAP-in qurulmasında, bu partyanın iqtidara gəlməsində əməyi olan şəxslərdən biri idi. Mərhum prezident Heydər Əliyev qarşısında böyük xidmətlərinin olduğu çoxlarına məlumdur. Hakimiyət öz içində çıxanların asılılığını heç vaxt qəbul etməyib. Bu cür adamlara qarşı həmişə barışmaz mövqə tutub. Ortada Rəsul Quliyev, Abbas Abbasov nümunəsi var. Əli İnsanov da böyük çaplı siyasi figur olduğundan onun mövcud hakimiyət üçün hansısa problem yarada biləcəyi həmişə göz önünde tutulur.

Ə.İnsanov nazir olduğu dövrlərde müxalifətə və müsteqil mətbuata qarşı həddən artıq barışmaz olub. O, parlament tribunasından dəfələrlə müxalifət və tənqidçi mətbuat təmsilciliyinin ünvanına təhqirət və radikal çağrışışlar edib. Səhiyyə sisteminde çalışan müxalifətçi həkimlər ən çox İnsanovun dövründə təqib edilib, işdən çıxarıllılar. Həddən artıq ambisiyalı olması onu daim iqtidardakı klanların hədəfinə çevirib. Sadəcə olaraq, H.Əliyev faktorunu imkan verməyib ki, güclü klanlar onu "yəsin". Lakin H.Əliyevdən sonra Ə.İnsanovun hakimiyətdəki mövqeyi sarsıldı. Onun ambisiyası sabiq nazirə baha başa geldi...

Ə.İnsanov özünü qərbi azərbaycanlı klanının ağsaqqalı hesab edirdi. Deyilənə görə, tez-tez "mənim arxamda

500 minlik ermenistanlı ordu var" deyirmiş. Görünür, arxanın imiş ki, həbs olunsa, bu "500 minlik ordu" onu aktiv müdafiə edəcək.

Lakin İnsanovun arxalandığı sosial təbəqə onu aktiv müdafiə etmedi. Burada hakimiyətin qorxu mühiti də ciddi rol oynadı.

Hazırda Əli İnsanovun həbsdə qalması müxalifətə de sərf edir. Müxalifətin "qoca qurdular" bilirlər ki, Əli İnsanov

həbsdən çıxsa, onların isti yəvar" deyirmiş. Görünür, arxanın imiş ki, həbs olunsa, bu "500 minlik ordu" onu aktiv müdafiə edəcək. Isa Qəmberin, Əli Kərimlinin liderliyini də qəbul edəcək qədər üzüyələr siyasetçidir. Əksinə, müxalifət düşərgesinin bu iki monopolist partiyasından özüne tərəfdarlar toplaya bilər. Müxalifət liderləri narahatdırılar ki, Ə.İnsanov türmədən çıxıb narazı elektrati öz ətrafında toplayar. Ona

cinayət işi aça bilerik" xəbər-şayıesi ilə cavab verib...

Əli İnsanov 2005-ci ilin oktyabrında "dövlət çevrilishi" ittihamı ilə həbs olunub. Lakin sonradan ona qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2-cü (külli miqdarda mənimsəmə və ya israf etmə) 306.2 (vəzifeli şəxs tərefindən məhkəmənin hökmünü, qərarını, yaxud digər aktını icra etməmə), 308 (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifa-

etiraz edən Ə.İnsanov vəkili vasitəsilə Ali Məhkəmənin Plenumunun qərarına münasibəti belə olmuşdu: "Mən rahat və nikbinəm. Azərbaycan hakimiyəti mənimlə açıq mübarizə aparı. Mən də bu mübarizədə sonadək varam". Sabiq nazir Bakı Apelyasiya Məhkəməsində keçirilən prosesdə şübhə araxasına salındı və bir neçə prosesdən sonra hökm qüvvədə qaldı.

□ "Yeni Müsavat"

"A.M.A.Y. Abdulla" azadlıqda

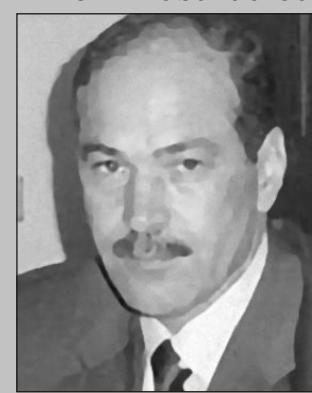
Abdulla Abdullayevlə razılışmanın detalları "Yeni Müsavat"da

Ali Məhkəmədə dələduzluqda və mənimsəmədə təqsirləndirilen A.M.A.Y. ticarət mərkəzinin rəhbəri Abdulla Abdullayevin barəsində olan hökmənən verilən kasasiya şikayəti üzrə məhkəmə başa çatıb. Hakim İlham Cəfərovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan olunub. Qərara əsasən, A. Abdullayevin cinayət işində Cinayət Məcəlləsinin 193-1.3.2-ci maddələri hissəsinə xitam verilib. Məcəllənin 70-ci maddəsi tətbiq edilib, o, 5 il sınaq müddəti olmaqla şərti azadlığı buraxılıb.

"Yeni Müsavat"ın 3 iyun tarixli sayında "A.M.A.Y. Abdulla" azadlığı çıxa bilər" sər-lövhəli yazı dərc olunub. Həmin yazıda A. Abdullayevlə ittiham tərəfinin razılışma əldə etməsindən səhəbət açılırdı. Bildirilirdi ki, ilk belə razılışma ibtidai istintaq dövründə əldə olunub və sonradan pozulub. Həmin razılışmaya görə, A. Abdullayev ittiham aktında mənimsədiyi kimi göstərilən 3,5 milyon manatı büdcəyə ödəməli, bunun müqabilində barəsində seçilmiş həbs-qətimkən tədbiri dəyişdirilməli idi. Qanunvericilik də buna imkan verirdi. Külli miqdarda

mənimsəmə faktı üzrə cinayət işi başlanıbsa, mənimsənilən məbləğ tam ödənilidikdə belə cinayət işinə xitam verilər, sadəcə, həmin şəxs barəsində daha yüngül cəza tədbiri seçilir və məhkəmədə ziyənin ödənilmesi "yüngüləşdirici" hal kimi nəzərə alınır.

Qeyd edək ki, A. Abdullayev 2015-ci ilin aprel ayının 4-də həbs edilib. Baş Prokurorluğun rəsmi məlumatına görə, 2006-2008-ci illərdə "Birlikbank" ASC-nin Müşahidə Şurasının sədri işləmiş A. Abdullayev Sahibkarlığa Kömək Milli Fonduñun xətti

Abdulla Abdullayev

ile kənd təsərrüfatı, eləcə də digər sahələrin inkişafına yönəldilmesi nəzərdə tutulan ümumilikdə 3 milyon 397 min manat məbləğində vəsait faktiki rəhbəri olduğu A.M.A.Y. MMC-nin Xətai rayonu ərazisində yerləşən binasının təmir-tikinti işlərinə sərf edib.

O, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.1-ci (dələduzluq, müte-

şəkkil dəstə tərefindən töredildikdə, 178.3.2-ci (dələduzluq, külli miqdarda ziyan vurmaqla töredildikdə), 179.3.1-ci (mənimsəmə və ya israf etmə, müteşəkkil dəstə tərefindən töredildikdə) 179.3.2-ci (mənimsəmə və ya israf etmə, külli miqdarda töredildikdə), 193-1.3.2-ci (cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərini və ya digər əmlakı leqallaşdırma, külli miqdarda töredildikdə) ve 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham olunub. Sentyabrın 7-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində A. Abdullayev 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Hökmənən narazı qalan A. Abdullayev apelyasiya şikayəti verib. Dekabrın 11-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsindən çıxardığı hökmü qüvvədə saxlayıb. Daha sonra A. Abdullayev kasasiya şikayəti verib və şərti olaraq azad edilib.

□ E.HÜSEYNOV

Bir sıra ekspertlər Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Almaniya sefərini kifayət qədər yüksək qiymətləndirir. Hesab olunur ki, mart ayında baş tutan ABŞ sefərindən və keçirilən görüşlərdən sonra Avropa Birliyinin aparıcı ölkəsində baş tutan görüşlərdə səslənən fikirlərin bir çoxu Azərbaycanın maraq-larına tam cavab verir.

Xatırladaq ki, bir neçə gün bundan önce ABŞ prezyidenti Barack Obama azərbaycanlı həmkarına ünvanlandıqı məktubda Azərbaycanı "enerji lideri" kimi dəyrənləndirmişdi və əməkdaşlıqdan məmənnuluğunu ifadə etmişdi. Bu fikirlərdən sonra bəzi ekspertlər ABŞ Konqresində Azərbaycana qarşı sanksiya hədələrinin arxa plana keçirildiyi barədə nikbin fikirlər də səsləndirməyə başlıdalar.

Almaniyaya sefər zamanı da kansler Anjela Merkelin Azərbaycanın önemindən behs etməsi diqqət çekir. Qeyd edək ki, görüşdən sonrakı brifinqdə Azərbaycan prezidenti Almaniya ilə Azərbaycan arasında aktiv siyasi dialoquq mövcud olduğunu vurğulayaraq kanslerlə enerji təhlükəsizliyi məsələsini də müzakirə etdiyini bildirib. Prezident A. Merkele Azərbaycandan keçməklə, Avropa və Asiyani birləşdirəcək nəqliyyat xətti barədə məlumat verib.

A. Merkele də Azərbaycandakı sosial duruma diqqət ayırdığını ifadə edib və deyib: "Ümid edirəm ki, alman fondları yenidən Azərbaycanda işləyəcək".

Görüşlərdə Azərbaycanda verilən əfv fərمانları da müsbət addımlar kimi təqdir olunub və təbii ki, bütün bunlar həkimiyətin addımlarına adekvat reaksiyadır.

Göründüyü kimi, B. Obama'nın əməkdaşlığı perspektivləri ilə bağlı mesajları xanım Merkelin fikirlərində də eksini tapır. Kansler dolayısı ile alman fondlarının fealiyyətinin berpasına zərurət olduğunu vurğulayıb. Ancaq müşahidəcilərin qənaətincə, istenilən halda Azərbaycan rəhbərliyinə etimad müşahidə olunur. Ümumiləşdirək, İl. Əliyevin xarici sefərlərində görünən budur ki, Azərbaycan prezidentine beynəlxalq birlikdən ciddi dəstək var. Aparıcı dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlarda Azərbaycanda digər hansı qüvvəye "stavka" etmək niyyətində deyil. Hətta bəzi müxalifət təmsilçiləri də etiraf edir ki, vəziyyət onların gözəldiyi kimi deyil, həkimiyətə basqı yox, dəstək var. Maraqlıdır, bu, nə ilə bağlıdır? Azərbaycanda İlham Əliyevin alternativi yoxdur, ya ortada başqa səbəb var?

AXCP sədrinin müsaviri Sahib Kərimov özünün facebook səhifəsində status paylaşmış. Partiya funksioneri yazılkı, ki, Qərbin İlham Əliyevə verdiyi siyasi dəstəyin səbəbi alternativsizlikdir: "Vətəndaş cəmiyyətinə, media qurumlarına dəstək üçün ayrılan milyonların effektiv xərclənməməsi, korrupsiyaya uğradılması faktıdır. Kiçik istisnalar və vicdanlı adamlar var təbii. Amma o qədər zeifdir ki, həkimiyətin repressiyaları zamanı etiraz etməye maarifləndirilmiş adamlar tapılmadı, yəni və-

təndaş cəmiyyəti yoxdur. Ona ayrılan vəsaitlərin xərclənməsi nə ictimai nəzarəti təmin etmek müxalif siyasi qüvvələrin maraqlı olmalıdır. Hüquqlarını bila, dövlətin öhdəliklərini həkimiyətə təsirli metodlara xatırlada bilən vətəndaş qrupları protest elektoratın nüvəsidir. Hanı o qruplar? Ümumən cəmiyyət maraqlarına cavab verən bu fealiyyətləri uzlaşdırıb, müxtəlif mexanizmlər yara-

xımdan ona qarşı münasibətde hansısa yumşalmanın olmasına söylemək olmaz. Düşünürem ki, basqılar getdikcə artacaq".

Politoloq Arzu Nağıyev hesab edir ki, Qərbin Azərbaycan rəhbərliyinə münasibətinə əsas səbəbi Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin regionda nüfuzlu bir dövlət başçısı kimi həyata keçirdiyi daxili və xarici siyasetdir: "Demək olar ki, bu gün cənab İlham Əliyev bir siyasi lider kimi

ADR İdare Heyətinin sədri Qubad İbadoğlu isə "Yeni Müsavat" a bildirib ki, Azərbaycanla Avropa və ABŞ arasında münasibətlərin yaxşılaşmasının tərəfdardır: "Bu istiqamətdə elədilən tərəqqi dövlət maraqlarımıza uyğundur. Odur ki, Almaniya ilə Azərbaycan arasında gedən müzakirələr və əldə edilən razılaşmalar bu istiqamətdə əməkdaşlığı daha da genişləndirəcək. Amma milli iqt-

"Təbii ki, Azərbaycanda alternativsizlik mövcuddur və bu alternativsizliyi də həkimiyət məqsədli şəkildə illər boyu yaradıb. Çalışıb ki, onun ciddi opponentləri olmasın və həmin opponentlər də beynəlxalq alemin diqqətini çəke bilməsin".

Bu fikirlər "Şərq-Qərb" Araşdırıcılar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Ərəstun Orucluya məxsusdur. O, "Yeni Müsavat" a deyib ki, əgər səhəbət Al-

şıqlar prosesindəki tərəflərdən biri Bəşər Əsəd hökumətidir və bu, tamamilə normal praktikadır. Ona görə də bunu Azərbaycan həkimiyətinin bir uğuru kimi təqdim etməye ehtiyac yoxdur". **Ə.Oruclu** burada əks tendensiyalar gördüğünü vurgulayıb: "Mətbuat konfransında Merkelin bir il əvvəl söylədiklərinə rəğmən deməsi ki, Dağılıq Qarabağın açarı Rusiyanın əlindədir, bunun ardınca

Qərbdən Azərbaycan prezidentinə verilən dəstəyin səbəbi

Sahib Kərimov:
"İlham Əliyevə verilən siyasi dəstəyin səbəbi alternativsizlikdir"

Arzu Nağıyev:
"Bu gün prezident bir siyasi lider kimi konfliktlər yaşayan bir səra dövlətlərin ümidi yeridir"

Qubad İbadoğlu:
"Azərbaycanla Avropa və ABŞ arasında münasibətlərin yaxşılaşmasının tərəfdarıyam"

Ərəstun Oruclu:
"Qərb Azərbaycanla əməkdaşlığa həmişə hazır olub və o əməkdaşlıq davam etdirilib"

dib effektiv idarəetmə vərdişlərə mənimseyyə bilən güc mərkəzləri olmadıqca, vəziyyət deyişməyəcək".

Müsavat Partiyası başqanının müvənni Tofiq Yaqublu isə tamam fərqli düşünür: "Çağdaş dünyadan dəyərlər sistəmində demokratik dəyərlərə önmə verməyən siyasetçilərə heç yerde saygı və dəstək ola biləməz. Bir var faktiki durumu nəzərə alaraq dövlət başçısı ilə zəruri temaslar qurulsun, bir də var ona xüsusi reygbət və ya dəstək oluna. Bunlar tamamilə fərqli şəyərlərdir. Məsələn, Səfərən, Sakaşılıyi, Yuşşenkoya, Poroşenkoya və s. olan dəstəyi və rəygbəti götürür. Öndə gedən demokratik dövlətlərin rəhbərlərinin çıxışlarına fikir verin. İnsan haqları, qanunsuz hebslər, seckى saxtakarlıqları və s. kimi hallar onların çıxışlarında daha da tez-tez və sistemli səsləndirilir. Və hər dəfə də Azərbaycanın adı negativ planda çekilir. Ölkməz adının qara siyahılarda başda gelməsi artıq labüb bir məsələyə çevrilib. Son iki-üç il ərzində beynəlxalq qurumlar tərəfindən Azərbaycanla bağlı qəbul edilmiş qətnamə və digər sənədlərə fikir verin. Dəstəyi olan dövlət başçısının ölkəsinə belə münasibətmə olar? Odur ki, mən düşünmürəm ki, İlham Əliyevə dəstək var və ya ona qarşı basqlar aradan qalıb. O özü bu yaxınlarda basqlar haqqı danışdı. Özünün şəxsən hədəfde olduğunu dedi. Bu ba-

sadiyyatın indiki vəziyyətində alman kapitalını Azərbaycana cəlb etmək elə də asan olmayıcaq. Bunun üçün ölkədə həm siyasi, həm də iqtisadi islahatlarla kompleks yanaşılmalı, biznes mühiti əlverişli hala salınmalıdır".

A.Nağıyev deyib ki, dünən təhlükəsizliyinə təhdidlərdən biri kimi enerji təhlükəsizliyinin, o cümlədən Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın da özünəməxsus rolu var: "İlham Əliyev bu istiqamətdə də mü hüüm siyasi və iqtisadi addımlar atır. Təbii ki, Qərb bunu da görür və bu səyəri dəyərləndirməyə çalışır. Əger fikir versə gərəkli ki, hətta silah satışı ilə bağlı suallara cavab verəndə belə, Azərbaycan prezidenti bütün dövlətlərlə olan münasibətlərini açıq şəkildə deyir. Bundan başqa, Qərbdə populyar olan təzyiq mexanizmi kimi istifadə edilən insan haqları ilə bağlı təpkiyərən də layiqincə çıxan Azərbaycan bu məsələdə artıq əvvəlki təqnidlərə məruz qalmır və bu da cənab İlham Əliyevin siyaseti ilə birbaşa əlaqəlidir. Zənimcə, Qərbin dəstəyi əsasən bu amillərlə bağlıdır".

İnsan Haqları üzrə Birge İşçi Qrupunun üzvü Səidə Qocamanlı əfv veriləcəyinə inanır: "Mart ayında verilən əfv sərəncamından sonra bir neçə siyasi məhbus Ali Məhkəmə

isə İlham Əliyevin "Rusiya bize dost və qardaş dövlətdir" söyləməsi bunu göstərir ki, Azərbaycan-Qərb münasibətləri hələ də normal məcraya düşməyib. Yüksek ehtimalla bunun da başlıca səbəbi Azərbaycan hökumətinin Rusiya təsirindən çıxmamışlığıdır. Təsədüfi deyildi ki, elə bu sefər erəfəsində Ramiz Mehdiyevin məlum məqaləsi yenə həmin ruhda gündəmə gəldi və orada təzadlı müqayisələr əksini tapdı. Yəni deməyim odur ki, Azərbaycan həkimiyəti Qərbə əməkdaşlıqla hazır deyil. Qərb Azərbaycanla əməkdaşlıq həmişə hazır olub və o əməkdaşlıq davam etdirilib. Ancaq məsələ burasındadır ki, Azərbaycanda adı hüquqi normalar təmin olunmur, nəinki hüquqi və siyasi azadlıqlar, bunları bir kənara qoyaq. Artıq təzyiq etməkdən də səhəbət gedə bilməz. Təzyiq edib nəyə nail olublar? Azərbaycan həkimiyəti demək olar ki, siyasi sistemin bütün institutlarını - müxalifəti, medianı, vətəndaş cəmiyyətini sıradan çıxarıb, beynəlxalq təşkilatlar ölkədən qovulub, əksəriyyətinə saxta cinayət işi açılıb. Bu vəziyyətdə təbii ki, həkimiyətə əməkdaşlıq etmek yeganə imkandır, çünki başqası demək olar ki, yoxdur, yaxud yox dərəcəsindədir".

□ Cavid TURAN

Ramazanda əfv olacaqmı...

Mirvari Qəhrəmanlı: "Mümkündür..."
Ramazan ayının gəlişi ilə əfv məsəlesi yenidən aktuallaşdır. Gələn ayın əvvəllərinə təsadüf edəcək bayramla bağlı əfv verilmə ehtimalları var. Buna səbəb isə bu ayın 15-də qüvvəyə minacək Milli Məclisin qəbul etdiyi amnistiya aktının əksər siyasilər şamil olunmamasıdır.

Bələ ki, amnistiyada az ağır cəzası olanlar azadlıqça çıxacaq. Bu da ağır cinayətlərdə ittihəm olunan siyasilərin bu prosesdən kənardə qalacaqları anlamına gəlir. Həkimiyətin isə bu problemi aradan qaldırmaq üçün yegane yolu qalır ki, o da əfv sərəncamının verilməsidir. Çünkü REAL sədri İlqar Məmmədov başda olmaqla, siyasi məhbuslər hərəkətə qədər olunanlar daha çoxdur. Çox arzu edərəm ki, Ramazan bayramında əfv olsun. Ora yalnız siyasilər deyil, ədalətsiz həbs edilən hər kəs düşsün. Açıqlı, AŞ PA sessiyasının təsiri ilə hər kəs əlavələr qəbul edib və bu proses tədricinə gedəcək. Amma əfv gözlənilmir".

İşçi Qrupunun daha bir üzvü Mirvari Qəhrəmanlı tamam əks fikir söyləyərək, əfv gözləntilərindən danışdı: "Mənim üçün ədalətsiz həbs olunanlar daha çoxdur. Çok arzu edərəm ki, Ramazan bayramında əfv olsun. Ora yalnız siyasilər deyil, ədalətsiz həbs edilən hər kəs düşsün. Açıqlı, AŞ PA sessiyasının təsiri ilə hər kəs əlavələr qəbul edib və bu proses tədricinə gedəcək. Amma əfv gözlənilmir".

yan dini bayramlarımızdan biridir. Proseslər bələ davam etse, beynəlxalq təşkilatlar özlərini ədalətliliklə aparsalar, əmidvericiliyi qərarların şahidi olacaq. Mən beynəlxalq təşkilatların eməyini itirmirəm, amma verdikləri qərarlardada bəzə nüansi olur. Nəzərən ələsələr, hebdəkilər üçün nəticələri olar. Düşünürəm ki, Ramazan bayramında əfv ola bilər. Bu da daha çox siyasilərə şamil olunur. Çünkü gəden proseslər bunu deyir".

□ Cavanşir Abbaslı

Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayı artıq geridə qalsa da, müzakirələr davam edir. Qurultayda təklif olunan məsələlər, qəbul olunan qərarlar ətrafında fikir mübadiləsi aparılır. Əsasən də Azərbaycan diasporasının fealiyyətinin maliyyə dayanıqlığını təmin etmək və Diaspora Fonduñun yaradılması təklifi ətrafında müzakirələr aparılır.

ne ermənidən betər düşməncilik edir. Mən çıxışında da, ayrişərəfənlər görüşlərimdə de bunları söylədim. Təessüratım yaxşıdır, ancaq arzularım daha böyükdür. Bizim problemlərimiz çoxdur.

- Diaspora Fonduñun yaradılması, Azərbaycan dövlətinin diasporaya yardım etməsi ilə bağlı da qurultayda təkliflər səsləndi. Bildirildi ki, erməni diasporası maddi baxımdan da bizimkindən daha güclüdür. Bu təklifi necə qiymətləndirdiniz?

Şəxsləri de ələmək lazımdır. Həqiqətən bu işlə məşğul olmaq istəyənlərə yardım edilməlidir, yoxsa hansıa təşkilat adından maddi maraqları uğrunda çalışanlara yox. Azərbaycan müstəqilliyini qazandığı gündən bu yana, 25 ildir ki, bu işe üzərini qoymuş insanlar var ki, onlarla televiziya programları ortaya qoyublar, Qarabağla bağlı programlar yayılmışlardır. Lakin həmin insanlar o qurultaya dəvət olunmamışdır. Bunlar

Sadəcə, bir neçə 1 dəqiqəlik qısa xəbər verildi. Amma Türkiyənin "Bəngi Türk" televiziyası cəbhə bölgəsinə geldi, çəkdi, 4 gün ardıcıl veriliş yaradı. Heç bir mənfəət gümədən bunu etdi. Təessüf ki, onlar və o cür insanlar bu qurultayda yox idi.

- Tənzilə xanım, parlamentdə temsil olunmayan müxalifət partiyalarının qurultaya dəvət olunmamasına münasibətiniz necə olur?

"Erməni diasporasının ən güdü olduğu ölkələrdən biri də Türkiyədir"

Tənzilə Rüstəmxanlı: "Dünya Azərbaycanlılarının qurultayına elə insanlar dəvət olunmamışdı ki..."

"Yeni Müsavat" qəzeti olaraq, biz də qurultayda aktiv iştirak edən "Azər-Türk" Qadınlar Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmxanlının təessüratlarını öyrənməyə çalışdıq.

- Hər beş ilden bir belə bir qurultayın keçirilməsi çox yaxşı bir hadisədir. Çünkü dünyanın müxtəlif ölkələrində fealiyyət göstərən Azərbaycan diasporasının güclü olması həm Qarabağ məsələsində, həm Xocalı soyqırımının tanidlamaşında və digər məsələlərdə çox lazımdı. Mən o qurultayda iştirak edənlərin böyük bir qismi ilə görüşdüm, tanış oldum. Açılmış mərasimində de iştirak elədim, cənab prezidentin çıxısını da diqqətlə dinledim. Özəlliklə aprel hadisələri ilə bağlı Ermənistana mesajları verdi və diasporanın görəcəyi işlərdən danışdı. Ölkə başçısı diasporamızın güclü olmasının önemini qeyd etdi. Xüsusiələ erməni lobbisi və diasporası qarşısında bizim diasporamızın görəcəyi işlər, bir-birini didib-parçalamaq-dansa, birləşib Azərbaycanın ümumi düşmənini, torpaqlarımızı işgal edən Ermənistən və onun arxasında duranlara qarşı gücümüzü birləşdirməyi tövsiyə etdi. Mən özüm de plenar iclasların birində çıxış elədim. Qeyd etdi ki, bəlkə də diaspora fealiyyətini ilk dəfə başdan bir cəmiyyətin sədriyəm. Təcrübəməndən doğan bəzi məqamları söylədim. Sözdə nə qədər güclü olduğumuzu deşək də, əslində diasporamız zəifdir. Bize ən yaxın, qardaş dövlət olan Türkiyədə belə bizim diasporamız zəifdir. Buz orada diaspora yaradılmasına belə ehtiyac duymamışq. Mətbuatə nəzər salsaq, erməni lobbisi qardaş Türkiyədə belə bizdən güclüdür. Erməni diasporasının Fransadan sonra ən güclü olduğu ölkələrdən biri de Türkiyədir. Ona görə də biz orada güclü işləməliyik. Bizim diaspora təşkilatları isə bir-biri-

"50 milyon azərbaycanlı yaşayır dünyada, amma prezidentin twitter hesabını 217 min adam təqib edir. Niyə bu rəqəm 2-3 milyon olmasın?!"

Sizcə, bizim diasporaya nə üçün dəstək yoxdur?

- Çok təessüfle qeyd etməliyəm ki, erməni diasporasına Ermənistən başda olmaqla, bütün dünya yardım edir. Erməni diasporası çox zengindir. Əsas diaspora nümayəndəleri Amerikada, Fransada yaşayan iş adamlarıdır. Cənab prezident də çıxışında qeyd elədi ki, bizim o zəngin iş adamlarımız milletin mənfiyətində, Azərbaycanın xaricdəki diasporasının güclənməsinə pul xərcləmirler. Olan iş adamlarımız da nə yaziq ki, milli məsələlərdə aktiv olan könülli şəxslərə yardım etmirlər.

- Diaspora İş üzrə Dövlət Komitəsinin bu məsələlərdə fealiyyətini necə qiymətləndirirsınız?

- Diaspora Komitəsi o qədər böyük imkanlara malik deyil ki, bütün diaspora təşkilatlarına yardım etsin. Diaspora işi ilə məşğul olan

doğru deyil, ədaletsizlikdir. O insanları küsdürmək olmaz. Öz imkanları ilə, indiyədək Azərbaycandan bir qəpik almadan ölkəmiz üçün böyük işlər görmüş adamları incitmək olmaz. Özəlliklə də əlinde qələm olanları.

- Erməni diasporasının gücündə danışınız. Nədir bu gücün mahiyyəti?

- Erməni diasporasının gücü ondadır ki, Türkiyənin, Avropanın özündə belə aparıcı mətbuat orqanlarının çoxunda yazı qabiliyəti olan insanları öz mənafələri namına işlədirler. Onların içinde erməni əsilli olmayanlar da var. Bunu təşkil edə bilmirsə, o diasporanın fealiyyətində danışmaq olmaz. Bir örnek çəkim ki, 4 aprel savaşlarında döyüş əməliyyatları keçirdik, çoxlu şəhidlərimiz oldu, torpağımızın bir qismini azad elədik. Lakin mən Türkiyə tələkanlarında bu haqda 10 dəqiqəlik bir süjet görmədim.

□ Nərgiz LİFTİYEVA

**Kimi söyək?
Qərbi, yoxsa Rusiyani?**

Hüseyinbalı SƏLİMOV

Rusyanın Ermənistənə hava fəzasını qorumağı üzərinə götürməsi, doğrusu, bizi elə də təəccübləndirdi. Ermənistənə Rusiya ilə on illər ərzində davam edən səcəq münasibətləri, bu iki ölkənin Azərbaycan ərazilərini az qala birgə işğal etməsi bir tərif, unutmaq ki, Ermənistən həm də Kollektiv Təhlükəsizlik Təşkilatının üzvüdür. Bəli, heç təsadüfi deyil ki, aprel döyüsləri zamanı rusiyalı yazarlar ölkələrinə onun Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsində irəli gələn öhdəliklərini xatırlamaqdan usanırdılar, halbuki bu, siyasi və hüquqi nonsens idi, o səbəbdən ki, döyüslər Azərbaycan ərazilində gedirdi...

İndi də təəccübü bir şey yoxdur, Rusiya həmişə olduğu kimi, öz forpostunun yanındadır. Amma bizim üçün də, elə çoxları üçün də bir məsələ qaranlıq qaldı. O da budur ki, görən, Rusiya qondarma Dağılıq Qarabağ Respublikasının havafa fazasını buraya aid etməyəcək ki?..

Ermənistən Avrasiya İttifaqına qoşularkən ondan Birliyə Dağılıq Qarabağla, yoxsa tək qoşulacağı soruldu. Ermənistən də ümumi və birmənalı mövqeyi başa düşərək dedi ki, Qarabağ Avrasiya Birliyinə qatmaq niyyətində deyil...

Təessüf ki, indi Ermənistəna anoloji sorğu ünvanlayan yoxdur. Bəlkə də bizim müvafiq strukturlar bunu edəcək, amma hələlik bize heç nə məlum deyil...

Bildiyim odur ki, Rusiya düşünüb-daşınib özünün yerini tapdı. Halbuki bir az əvvəl onun çətin durumda olduğunu deyirdilər. Məsələ bunda iddi ki, ölkə Azərbaycanı da itirmək istəmirdi və ümidi edirdi ki, onu nə vaxtsa Avrasiya Birliyinə cəlb edə biləcəkdir. Yəqin belə ümidi hələ də qüvvədədir. Ən azı ona görə ki, biz azərbaycanlılar hər şeyi başa düşən, özümüzdən savayı hamının halına acıyanıq. Düzdür, Rusiya ilə Ermənistənə hava hücumundan müdafiə sistemlərinin birləşdirilməsi ilə bağlı səhəbələr çoxdan gedirdi və bir daha deyirik ki, prinsipca, Rusiyaya heç nə deyə bilmerik, çünkü əvvəlde qeyd etdiyim kimi, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi vardır. Amma ondan müəyyən izahatlar soruşa bilərik və bu izahat da məhz Qarabağla bağlı ola bilər. Ümid edək ki, bunu edəcəklər - biz desək də, deməsək də. Ona görə ki, hərənin öz işi var...

Burada bir məsələni də qeyd etməyə dəyər. Rusyanın belə hərəkətləri fonunda, xüsusən də Ermənistənə hərbi-siyasi xadimlərinin açıqlamalarından sonra belə bir fikir güclənir ki, niye biz şüurlu şəkildə özümüzü böyük dəstəkdən məhrum edir, Rusiya ilə dəhərəkətliq sənədlər - biz desək də, deməsək də. Ona görə ki, hərənin öz işi var...

Bele suallar birinci dəfə deyil ki, soruşturur. Bəli, bizim Rusiya ilə əsgəri və hərbi əməkdaşlığındır. Amma Azərbaycan MDB-yə qoşularkən müəyyən zondlar edilmişdi. O vaxtkı səhəbələr zamanı deyilənlərə görə, bu, alınmayıb - Rusiya Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsinə qoşulmaq müqəbilində Qarabağın Azərbaycan'a qaytarmağa razı olmamışdı...

Böyük ehtimalla, bu, qonşu Gürcüstanın da təcrübəsindən baş vermişdi. O, da MDB-nin üzvü iddi və onun Birlikdən çıxmazı gürcü siyasetçilərinin şitəqlığının nəticəsi deyildi - orada da eyni hadisə baş verdi, Gürcüstan MDB-dən çok qaldı, amma Osetiyani və Abxaziyanı ona qaytarmadılar...

Ona görə də qeyd etdiyimiz suallar bir qədər predmet-sizdir. Düzdür, ilk baxışda, zahirən ele görünür ki, Qarabağ problemi həlli Rusiya ilə dəhərəkətliq sənədlər - Rusiya Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsinə qoşulmaq müqəbilində Qarabağın Azərbaycan'a qaytarmağa razı olmamışdı.

Əslində vəziyyət daha mürəkkəbdür. Təsəvvür edin, Rusyanın çox oxunan analitik dərgisində ciddi bir rus müəllifi yazar ki, məhz Dağılıq Qarabağ problemi Azərbaycanı və Ermənistən Rusiyaya bağlayır! Bu, özü məsələyə aydınlıq getirmir! Aydın deyilmi ki, Rusiya heç bir halda bu bağantwortunu itirmək istəməz. Bəli, məsələ bundadır...

Həm də dəhərəkətliq sənədlər - Rusiya əsgərinin və hərbi basasının Azərbaycanda olmaması müstəqillik dövründə əldə etdiyimiz bir-iki uğurdan biridir. Onsuz da çox şəyələri əldən vermİŞİK. Durubunu da əldən verəkmi? Bu minvalla bizim nəyimiz qalacaq?..

Ona görə də xəyallara qapılmaq lazımdır. Bir dərə məsələni bilmək lazımdır. Qarabağ problemi həlli olunmamasında bəlkə də Qəribin də suçu böyükdür. Amma onun suçu nə qədər böyük olsa da, Rusiyaya çata bilmez, çünkü Rusiya bilavasitə bu problemi arxitektorudur, onun memarıdır...

Bu səbəbdən də Qəribi söymək lazımdır. Başa düşürtük ki, Qərib daha çox ona görə söylür ki, o, bəzən bizim həkimiyətin özəl maraqlarına toxunur. Amma həkimiyət maraqlarından savayı milli maraqlar da var axı...

Balkonların açılımı programı

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Bildiyiniz kimi bir neçə günde Bakıda Formula-1 maşın sürmə yarışı başlanacaqdır. Qabaqlar yapıştı həkumətimiz avtoşlara qarşı guya savaş elan etmişdi, gecə-gündüz küçələrdə tutulan avtoş-qazaqların videoları nümayiş edirilir, bəzilərinin hansısa məmərən "qahumi" olması xüsusi vurğulanır. İndi belə anlaşılır ki, hakimiyət öz cupbulu rəqiblərini aradan götürüb avtoşluğu inhişara almaq isteyirmiş. Yoxsa avtomobil sənayesi olmayan, bir dostumuzun dediyi tarixi kələmdəki kimi, "maşını ikinci sürətə keçirəndə bitən" balaca respublikanın süretli maşın yarışlarına nə dəxli vardır? Yarış trasinin qiraqlarına beton hasarları da bəlkə eley o üzdən çəkiblər - bərk sürət yığan hansısa pilot gedib Qarabağa, ordan ölüb İrəvana girməsin. Pulu biz vermişik, ərmənilər yarışa baxsim? Olmaz.

Yarış qabağı qədirbilen xalqımız biletlərin baha olmasından şikayətlənir. Həqiqətən, bəzi biletlərin puluna işlənmiş "nol yeddi Jiqui" almaq, təkəri qaldırıb Əcəmi metrosunun üstündə lotluq eləmək olar. Ancaq buna da çare varmış - yarış küçələrdəki vətəndaşlar evlərinin balkonunu kirayə verirlər. Biletən ucuz imiş.

Bu xəbəri görəndə fikirləşdim ki, ey dadi-bidad, əslində biz özümüz respublikanı tamamən kimlərəsə vermişik, qıraqdan baxa bilirik ancaq. Misal üçün, Bakı Azərbaycanın balkonudur, orda bizə heç yer yoxdur, bir qrup hakimiyət nümayəndəsi və xarici transmilli şirkətlər yaşayırlar. Haranı istəsələr sökürlər, haranı istəsələr tikirlər. İndi də deyirlər "Sovetski" məhəlləsi ərəblər kirayəye verilir. Arxitektura dövriyyəmizə bishmiş toyuğun gülməyi gələr - şərq, qərb, şimal, indi də cənub. Min ildən sonra Bakının yerini araşdırın arxeoloqlar "Bura deyəsən yekə bir bazar olub, hər cür karavansara tipinə, hər ölkənin kafel-metlaxına rast gəlinir" deyəcəkdir. Qarabağ da rus-erməni birləşmələrinin əyləncə yeridir. Cənubda İran "yarış pisti" qurub, Şimalda Rusiya. Hərə özüne bir oyun çıxardıb məşqülət eləməkdədir. Əlbəttə, malını yeməyən malını yeyərlər, bu da yazının donquldanmaq hissəsi idi, çox fikir verməyin, hərdən olur.

Gəlin həyata ancaq aq-qara rənglər gözüyle baxmayaq, inkişafı da görək. Bax, Təhsil Nazirliyinin sentyabrın ilk 15 gündündən kəsib iyunun ilk 15 gününüə əlavə elədiyi fantastik riyazi artım hesabına bizzət dərs ilili 2 həftə artdışdır. (Bu artımın necə baş verdiyi teoremini isbat edən adama riyaziyyat üzrə beynəlxalq mükafat veriləcəkdir). Nəticədə bir həftədir dərs planı bitib, uşaqlardan kitabları yiğiblər, heç kim başa düşmür ki, iyunun 15-nə qədər məktəbə nə üçün getməlidirlər. Səbəb isə sadədir: valideynlər və uşaqlar Azərbaycanın sürətli inkişafının daliyca düşüblər, ona çata bilmirlər! İnkışaf 15 gün qabağa getmişdir! İnşallah, ümidi edirik növbəti illərdə bərabər olarlar.

Az qala yadımdan çıxırdı, Formula-1 haqda səmərəli təklifim vardır. Mənçə, yarış bitəndən sonra o həsar-qəfəslər sökülməsin, marşrut isə milli avtoşlarımıza kirayəye verilsin. Olimpiya stadionu nakam Avropa oyunlarından sonra boş qalıb toy-yas mərasimlərinə kirayəye verilmədim? Qoy bunu da istifadə edək, dövlət büdcəsinə pul gəlsin, qeyri-neft sektorumuz inkişaf eləsin. Açıqı, mən Bakının mərkəzi küçələrinin nəsə başqa cür səmərəli istifadəsini də ağlıma gətirmirəm, elə ən yaxşısı budur.

Mən yaşadığım - əger buna yaşamaq demək mümkündürse - mənzilin balkonunu kirayə vermək istəyirəm. Aşağıda bir qonşu var, hər gün arvadı ilə dalaşır, söyüşür. Buna "Ailə dramı" adıyla baxmaq olar. Çay-konfet də verərəm, gəlin, bilet alın, baxın. Sizin də balkondan yəqin nəsə maraqlı mənzərə açılır, siz də balkonunuza xalqa açın, bir-birimizin balkonuna çıxaq, yaxınlaşaq, millət olaq!

Münaqişə ətrafında gəlismə - saatlar Bakı vaxtına qurulur?

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin Almaniyaya son sefərində əsas müzakirə mövzusu, gözlənildiyi kimi, Qarabağ mövzusu oldu. Olkə başçısı kansler Angela Merkel başda olmaqla, Almaniya rosmiləri ilə keçirdiyi görüşlərin hamisində bir daha münaqişənin hellini sürtənləndirməyin vacibliyindən, atəşkəs rejiminin kövrəkliyi və müharibə ehtimalının ciddiliyindən danışdı, işgəlçi Ermənistana tezyiqlərin vacibliyini vurguladı.

Bundan əlavə, dövlət başçısı Almaniya daxil, beynəlxalq birliyi məsələdə iki standartlara son qoymağa çağırıldı və haqlı olaraq, dünya birliyi probleme yeterli diqqət ayırmamaqda suçladı. Maraqlı məqam odur ki, həm prezident Əliyev, həm də kansler Merkel konfliktin nizamlanmasında Rusyanın həlledici rolunu xüsusi qeyd etdi. "Şübhəsiz ki, Rusiya konfliktin tənzimlənməsində həlledici rol oynayır" - Angela Merkel vurguladı.

Hər iki tərəfin Qarabağ probleminin nizamlanmasında Rusyanın açar rolunu qeyd eləməsi sözsüz ki, Kremlin məsələdə təsir imkanları və roluna verilən yüksək qiymətin etirafı olmaqla yanaşı, eyni zamanda Moskvanın üzərinə həlledici məsuliyyətin qoyulması deməkdir. Bu, həmçinin o deməkdir ki, Rusiya səmimi şəkildə istəsə, konfliktin nizamlanmasına nail ola bilər.

Bu açıqlamanın diplomatik dildən başqa tərcüməsi isə odur ki, problemin hellində ən böyük manədə məhz elə Rusiyadır. Ən azı o səbəbdən ki, Ərmənistən müstəsna olaraq Rusiyaya arxalanaraq, öz işgəlçilik siyasetini davam etdirir, Azərbaycan ərazilərini boşaltmağa tələsmir. Apreldəki 4 günlük müharibə bir daha sübut elədi ki, Kremlin təcavüzkar əlkənin arxasından çəkilməsi yətər ki, həm torpaqlar qısa zamanda azad edilsin, həm də münaqişə qısa zamanda ədalətli şəkildə həllini təpsin.

Demək, Qarabağda yeni mühərbiyənən açarı də əslində Putinin cibindədir. O ayrı məsələ ki, yeni mühərbiyə Kremlin lazımdır? Yəqin ki, yox. Bir dəha qeyd edək ki, böyük Qarabağ savaşı Moskvanı ciddi dilemma qarşısında qoyacaq və Ermenistana dəstək verəcəyi halda bölgənin iki böyük dövləti - Azərbaycan və Türkiyəni həmşəlik itirməsi ilə üzləşəcək.

Rusiya isə bunu istəmir. Əksinə, hələ də Azərbaycanın Avrasiya layihələrinə qoşulacağına ümidiidir, həbələ Türkisi ilə əlaqələri qaydaya salmağın yollarını arayır. Bundan əlavə, Ukrayna (Donbas) böhrəni dur-a-dura özünə qarşı "ikinci cəbhə" açılmasını arzulamır. Üstəlik, Rusyanın Azərbaycanla üçlü formatda (+ İran) əməkdaşlığı genişləndirmək planları var: bu ilin ikinci yarısında paytaxtimizdə Rusiya, Azərbaycan və İran prezidentlərinin üçlü zirvə görüşü planlaşdırılır. Belə bir görüş isə Moskvaya Bakını öz yanında saxlamaq üçün əlavə riçəq

Qarabağda müharibə qərarını Putin verəcək - işgəlçi torpaqlarımız üçün fırsat

Kremli münaqişədə açar rolu tanınması boşuna deyil; bu, Moskvanı həm də tələsməyə və Azərbaycanla anlaşmağa vadar edir - prezidentlərin qarşısındaki Bakı zirvəsinin daha bir önemi; Azərbaycan Rusyanın qatılacağı yeni bir güc mərkəzinin yaranmasına vəsilə ola bilər, əgər...

şayılın...

Siyasi ekspertlər də Qarabağ məsələsində Rusyanın atan rolunu qeyd eləməyə başlayıblar. Bu xüsusda qarşısındaki Bakı zirvəsi xüsusilə mühüm şans kimi qiymətləndirilir. "Bakı görüşü həlledici vəd və qərarlar məqamı rolunu oynaya bilər". Bunu politoloq Qabil Hüseynli axar.az-a açıqlamasında deyib.

Sabiq dövlət müşaviri həmin görüşdə Qarabağ məsələsinin mütəqəməz məzakirə ediləcəyini bildirib və yeniliklərin olma ehtimalını da istisna etməyib:

"Çünki Azərbaycan və Ərmənistən prezidentlərinin görüşü də məhz bu ərefələrdə nəzərdə tutulub. Ancaq Bakı görüşünün taleyi Moskvanın İrəvana təzyiqindən, daha doğrusu, Putinin mövqeyindən xeyli dərəcədə asılıdır. Rusiya prezidenti Azərbaycan geostrateji əhəmiyyətini yaxşı başa düşür və Azərbaycanı Avrasiya Birliyində görəmə isteyir. Dündür, Bakı bu ittiifaqda yer almışdır, ancaq Dağlıq Qarabağ məsələsində Rusiya obyektiv mövqə ortaya qoyarsa, bu barədə düşünülebilər. Söhbət birmənəli qayda da Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təminindən, Dağlıq Qarabağın statusunda həlledici sözün Azərbaycana verilməsindən gedir".

Ekspert bildirib ki, Əliyev-Putin-Ruhani üçtərəflı görüşü yeni bir siyasi güc mərkəzinin formalaşmasının bünövrəsini də qoya bilər: "Şimal-Cənub dehlizi artıq reallaşır, üstəlik, enerji sahəsində əməkdaşlığı maraqlı böyükdür. Azərbaycan Rusiya və İrəvan qazala və bu qaz Avropa bazarlarına ötürü bilər. Azərbaycan hazırlı açar rolunu oynayır. Bakı Tehrən və Moskva böyük xeyir verə bilər. Əvəzində isə hər iki ölkə Azərbaycanın haqlı mənfəətlərini müdafiə etməlidir. Bu baxımdan Bakı görüşü həlledici vəd və qərarlar məqamı rolunu oynaya bilər. Bu dəfə Rusiya öz mövqeyini dəqiq və birmənəli surətdə ortaya qoya bilər".

zinin formalaşmasının bünövrəsini də qoya bilər: "Şimal-Cənub dehlizi artıq reallaşır, üstəlik, enerji sahəsində əməkdaşlığı maraqlı böyükdür. Azərbaycan Rusiya və İrəvan qazala və bu qaz Avropa bazarlarına ötürü bilər. Azərbaycan hazırlı açar rolunu oynayır. Bakı Tehrən və Moskva böyük xeyir verə bilər. Əvəzində isə hər iki ölkə Azərbaycanın haqlı mənfəətlərini müdafiə etməlidir. Bu baxımdan Bakı görüşü həlledici vəd və qərarlar məqamı rolunu oynaya bilər. Bu dəfə Rusiya öz mövqeyini dəqiq və birmənəli surətdə ortaya qoya bilər".

"Qarabağ problemi kimi təhdid tərəfdən münaqişənin təzə həlli təkçə Azərbaycanın deyil, Rusiya, İran və digər bölgə dövlətlərinin də marağına uyğundur". Bunu isə qarşısındaki görüşü şərh edən politoloq Tofig Abbasov deyib.

Onun sözlərinə görə, geoqıtsadi zəminda hər üç ölkəni birləşdirən, onlar üçün əlverişli şərait yaranadı amillər çoxdur: "Dünya miqyasında iqtisadi-ticari kooperasiyanın həcmi artıraq uğurlu siyaset yeridən dövlətlərin mənəfət imkanları da artır. Qafqaz-Xəzər bölgəsində sözügedən üç ölkə elə konfiqurasiyada yer alıb ki, bu baxımdan yeni üstünlükler qazanmaq şansları güclüdür. Ən yaxın zamanda Şimal-Cənub naqliyyat dəhlizi tam güc ilə istifadəyə veriləcək. İranın

Astara-Rəşt-Qəzvin xəttini inşa etməsi isə qitələrarası daşınmaların hecmini bir neçə dəfə artıracaq. Bu baxımdan Azərbaycan-Rusiya-İran birge transkontinental integrasiya programlarındakı iştirak əmsallarını artıracaqlar. Yəni Azərbaycanın kommunikasiya imkanları strateji anlam daşıyaq. Çünkü məhz Azərbaycan həm Şərq-Qərb, həm də Şimal-Cənub dehlizlərinin ən vəsile bəndinə çevrilər.

Politoloğun qənaətinə, bu kontekstdə Qarabağ probleminin həlli də artıq zərurətə çevrilir: "Üçtərəflı görüşdə bölgə problemləri və global çağırışlarla bağlı danışqlar baş tutacaq və belə bir gedisət bölgədəki siyasi proseslərin tənzimlənməsinə əməli təsir göstərəcək".

Beləliklə, Rusiyaya məsələdə açar rolunun tanınması əslində həm də onu tələsməyə və ən əvvəl yeni bir güc mərkəzinə vəsile ola biləcək Bakı ilə dil tapmağa vadar edir. Bakı ilə dil tapmağın yolu isə bəlli: Kremlin apreldəki kimi müvəqqəti neytral qalması yetər ki, Azərbaycan öz ərazilərinin mühüm bir hissəsini işgaldən qurtarıb sülh prosesində kardinal dönüş yaratınsın, Ərmənistəni sülhə məcbur eləssin. Ondan sonra Avrasiya layihələri haqda da düşünmək olar.

Yeni Qarabağ savaşının açarı da Moskvadadır.

□ Analitik xidmət

İyünün 7-də İstanbulun Vezneciler nahiyyesində baş verən və 5-i polis daxil olmaqla, 11 insanın hayatına son qoynan terror aktı Türkiyəni yenidən silkəldi. Son 10 ayda ardıcıl şəkildə qardaş ölkədə baş verən terror faciələri Azərbaycanda da narahatlıqla qarşılanır.

Hadisənin Türkiyənin PKK-ya qarşı son günlərdə apardığı uğurlu əməliyyatlara zamanına təsadüf etməsi diqqəti terror təşkilatının üzərinə cəmləyib. Əvvəlki aylarda töredilmiş faciələrdə əsas diqqət mərkəzine qardaş ölkənin həmin vaxtlar gərgin münasibətlərdə olduğu Rusiya gelir-disə, indi tamam fərqli situasiya yaranıb. Artıq heç kəsde PKK-nın bu hadisədə əlinin olduğunu şübhə yeri qalmayıb. Ekspertlər də bu düşüncədərlər. Onlar qeyd edirlər ki, kürdlər artıq son çabalarını sərf edirlər. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın son açıqlamasında son 11 ayda 7600 terrorçunun məhv edildiyini bildirməsi ekspertlərin qənaətlərinə olan inamı artırır.

Onu da qeyd edək ki, son 10 ayda baş verən terror aktlarının əksəriyyəti Türkiyənin mərkəzi şəhərlərində-İstanbul və Ankarada töredilir. Bu da qardaş ölkənin güvənlilik sisteminin müzakirələrə sebeb olmasına şərait yaratır.

Dünya ölkələri, ABŞ başda olmaqla, Türkiyədəki faciəyə öz münasibətlərini sərgilədilər. ABŞ Dövlət Departamentinin sözçüsü Mark Tonner deyib: "Terror hücumu zamanı helak olanlara Allahdan rəhmət, yaralıları isə təcili şəfalar diləyirik. ABŞ NATO müttəfiqi və İŞİD-ə qarşı koalisiyən dəyərləi üzvü olan Türkiyə ilə terror təhlükəsinə qarşı çıxın-çıxinədir".

Son terror hadisəsinin yay fəsiləne təsadüf etməsi Türkiyəyə maliyyə cəhətdən ciddi zərbe vuracağını indidən proqnozlaşdırırmış çətin deyil. Belə ki, qardaş ölkə turist axınına görə Avropanın qabaqcıl ölkələrindən sayılır. Doğrudur, hər fəsilə Türkiyəye turist axını olur. Amma ən çox bu fəsilə təsadüf edir ki, artıq turistlər ən təhlükeli ölkə kimi Türkiyəni görürler.

Iyünün 8-de Türkiyənin Mardin vilayətinin Midyat rayon polis idarəesini hədəfə alan terror aktının töredilməsi də bu proseslərin davamlı olacağına işaret idi. 1 nəfər polisin, 2 mülkü vətəndaşın ölümü və 30-dan çox yaralının olduğu terror aktı ilə bağlı açıq-

tomobillərdən istifadə etməklə terror törətməkdədir. Dövlətin öten il iyulun 25-də başlayan antiterror əməliyyatlarında terrorçulara qarşı rehmsizliyi də diqqəti çekir. Men Türkiyənin PKK-ya qarşı mübarizəsinin tarixçəsinə bələdəm, terror təşkilatına zaman-zaman çox ağır zərbələr vurulub, hətta verdiyi ağır itki-lər səbəbilə PKK-nın gücünün tükənmə nöqtəsinə gəldiyi

"reci" adlanan kurd problemi-nin siyasi yolla həlli prosesi zamanı Suriyadan və İraqdan Türkiyəye çoxlu sayıda silah-sursat, tonlarla partlayıcı maddə gətirilib. Yeri gəlmış-kən, Türkiyə bu gün məhz "özüm süreclə" zamanı dövlətin-hökumətin buraxdığı kobud səhvlerin hissəsini yaşayır. O dövrde yerlərdəki dövlət orqanları, jandarma və polis PKK-çiların ciddi hazırlıq içindən

Türkiyə terrordan qurtula bilmir - növbəti facia...

Qardaş ölkənin mərkəzi şəhərləri hədəfə götürülüb; son terror yay turizminə də ciddi ziyan vuracaq

Şahin Cəfərli: "Türkiyə hökuməti buraxdığı kobud səhvlerin hissəsini yaşayır"

lama verən Türkiyənin baş naziri Bineli Yıldırım bunun PKK tərefindən töredildiyini qəti şəkildə bildirib.

Politoloq Şahin Cəfərli Türkiyənin hazırda PKK ilə mübarizədə ən qaynar məhələni yaşıdığını düşünür: "Hazırda PKK-nın terror aksiyalarına başladığı 1984-cü il-dən bəri Türkiyə dövlətinin terror təşkilati ilə mübarizədən ən qaynar məhələ yaşıyor. PKK-nın feallığının pik nöqtəsinə çatlığı və terrorun intensivləşdiyi dövrlər daha əvvəl də olub, xüsusən 90-ci illərdə. Lakin indiye qədər tərəflər bir-birinə qarşı bu qədər rəhəmsiz və amansız olmayıb.

Ötən dövrlərdə PKK-nın fealliyət arealı əsasən şərq və cənub-şərq vilayətlərini əhatə edirdi. PKK-nın taktikası bu ərazilərdə təhlükəsizlik qüvvələrinin keçidi yollarına minalar döşəmək və hərbi karvanlar keçərkən partlayış törətmək, eyni zamanda bölgədə əməliyyata çıxan hərbçilərə və jandarma qüvvələrinə partizan metodları əsasında hücumlar təşkil etməkdən ibarət idi. İndi isə həm PKK-nın metodları deyişib, həm də aktivlik göstərdiyi coğrafiyanın miqyası böyüyüb. Terror təşkilatda şəhərlərə enib və artıq Yaxın Şərqi mənşəli terror metodlarından - canlı bombalar, bomba yükləmiş av-

vaxtlar da olub. Lakin əvvəllər dövlət heç vaxt şəhər və qəsəbelərin dağılmış və xarabaza dönməsi bahasına əməliyyatlar keçirməyib. Həzirdə isə dövlət terroru bitirmək üçün hər cür riski göze alıb."

Politoloq Türkiyənin PKK-nın əlində olan ərazilərde sərt şəkildə təmizləmə əməliyyatları apardığını da söylədi: "PKK ötən il şərq və cənub-şərq vilayətlərinin bir sıra yaşayış məntəqələrini - Cizre, Silopi, Yüksəkova, Nusaybin, Silvan, Sur və digər yerləri faktiki olaraq nəzarətə götürdü. Dövlət ötən ilin dekabrından etibarən bu ərazilərdə çox sərt "temizləmə" əməliyyatları keçirir. Əməliyyatlardan önce yerli əhalisi müvəqqəti köçürüllük və tanklar-dan, toplardan istifadə edilərək terrorçuların mövqə tutdu-ğu binalar darmadağın edilib. Ümmülikdə 11 minə yaxın bi-na dağılıb və dövlət əməliyyatlarının sonra həmin şəhər və qəsəbeləri yenidən inşa edəcək. Internetdə həmin yaşayış məntəqələrinin fotolarına baxanda onların Suriyadan fərqsiz olduğu görünür. Əslində PKK məhz Suriya variantına bənzər şəkildə bəzi vilayətlərdə müstəqil kurd kan-tionları yaratmaq niyyətində idi. Bu məqsədlə "özüm sü-

reci" adlanan kurd problemi-nin siyasi yolla həlli prosesi zamanı Suriyadan və İraqdan Türkiyəye çoxlu sayıda silah-sursat, tonlarla partlayıcı maddə gətirilib. Yeri gəlmış-kən, Türkiyə bu gün məhz "özüm süreclə" zamanı dövlətin-hökumətin buraxdığı kobud səhvlerin hissəsini yaşayır. O dövrde yerlərdəki dövlət orqanları, jandarma və polis PKK-çiların ciddi hazırlıq içindən

□ Cavanşir ABBASLI

Xanım Clintonun ərini döyməsi seckiqabağı "qara piar"dır?

Amerika mətbuatı bu iddianın üstünə getmir, kitab müəllifləri isə milyonlar qazanır...

Xəbər verdiyi-miz kimi, Hillari Clinton birinci ledi olarkən onun mühafizəsində olmuş mexfi agent ölkənin birinci ailəsinin sırlarını faş edən kitab yazmış.

Kitabda deyilir ki, "vulkan" temperamentinə malik xanım Clinton ara-sıra ərine qarşı zoraklıq nümayiş etdirilmiş və o, guya 1995-ci

ildə baş vermiş növbəti dava-dalaşdan birində president Bill Clintonun gözünü qaraldıbmış.

Özünün "Xarakter böhranı" ("Crisis of Character") kitabında Ağ Evin keçmiş agenti Qeri Börnün yazdıqına görə, vəziyyət elə şəkil alıbmış ki, hətta Mexfi Xidmət prezidenti öz xanımından qorumaq məsələsini müzakirə etməli olmuşdur.

Amma bu, ilk belə fakt deyil. Ötən ilin oktyabrında da ABŞ-da Bill və Hillari Clintonların ailəsində zoraklıqlıdan bəhs edən kitab çapdan çıxbı. Kitabın müəllifi prezident Richard Nixonun administrasiyasında köməkçi işləmiş Roger Stoun olub.

"The Clintons' War On Women" adlı kitabda deyilir ki, Clintonlar ailəsində hökm sürən zoraklıqla təcavüzkar roldunda heç də ər deyil, arvad çıxış edirmiş. Kitabda Hillari Clinton dəyişkən təbiətə malik, qəfildən özündən çıxbı aggressivləşən qadın kimi təsvir edilir. Onun zoraklığının qurbanları arasında gah ev qulluqçuları, gah xüsusi xidmət agentləri, gah da öz əri Bill Clinton olurmuş. "Hillari Clintonun əri Billə qarşı sərt davranışının uzun tarixçəsi var. O, ərini döyüb, bərk əşyalarla vurub, cirmaqlayıb və qanını töküb"- deyə Stoun yazıb.

Kitabda 1993-cü ilin martında Bill Clintonun boynunda əmələ gəlmiş böyük cızıqdan bəhs edilir. Kitab müəllifinin versiyasına görə, həmin vaxt Hillari vəfat edən atası ile vidaslaşmağa gedibmiş, Bill Clinton isə onun yoxluğundan istifadə edərək Ağ Evin gecəni müğənni Barbara Streynzla keçirib.

Bu haqda eşidən birinci ledi evə qayıdış və ərini döyüb. Prezidentin mətbuat katibi isə incidentdən sonra jurnalistlər Bill Clintonun boynundakı yara haqda soruşanda belə cavab verib ki, Ağ Evin rəhbəri üzünü qırxanda ehtiyatsızlıqdan boynunu yaralayıb.

Amerika mediasında isə bu kitablarla bağlı birmənali fikir yoxdur. Seçki öncəsi bu cür kitabın çıxmasını və xüsən de içinde səs-küy doğuran, sensasiyalı məlumatların olmasına texnoloqlar səfər biznes məqsədi ilə izah edirlər. Belə ki, bu dönmədə prezidentliyə ən parlaq namizədin ailə həyatı prioritət hesab olunur. Bu barədə danışan, yazar... insanlar isə populyarlaşırlar.

Bizim cəmiyyətdən fərqli olaraq, Amerikada bu cür iddiaların müəllifləri külli miqdarda pul da qazanırlar. Onlar mediyaya pulsuz açıqlama vermər, verilişlərə böyük şərtlər qarşılığında çıxırlar. Kitablarından astronomik məbləğdə pul qazanır, reklam çəkilişlərinə dəvət alırlar. Hətta bu iddiaların müəllifləri əllerində ciddi sübutları olduğu halda film də çəkdirirlər. Çünkü həmin filmlər də, kitablar qədər populyarlıq qazanır və müəllifinə gəlir getirir.

İndiki halda isə H.Clinton bu iddiaları, sadəcə, iqnor etməkə meşğuldur. Səbəb isə ona reaksiya verdiyin anda daha da böyükəcəyi reallığıdır. Clintonlar onsun da Amerikanın müasir tarixində ailə modelinə zərər getirən hekayələrə yer alıblar. Xüsusən də Bill Clintonun saysız-hesabsız xəyanət hekayələri və xanım Clintonun onu hər dəfə bağışlaması amerikanlarda bu ailə barədə fərqli təsəvvür formalaşdırır.

Bu kitablara və iddialara qədər xanım Clinton fədakar həyat yoldaşı, gözəl ana, səbirlə bir xanım olaraq cəmiyyətə təqdim edilirdi. Söyügedən iddialar isə "pərdəarxası", "Hillarinin iç üzü" kimi qələmə verilir.

Amerikan cəmiyyətinin ailədaxili şiddet, fiziki təzyiq mövzusunda ne qədər həssas olduğunu nəzərə alanda isə bu durum heç də prezidentliyə namizəd üçün xoş perspektiv və etmir. Rəqibləri "qara piar" məqsədilə bu detaldan gen-bol istifadə edə bilərlər. Bunun seckilərə necə təsir göstərəcəyini isə zamanla müşahidə edəcəyik.

□ Sevinc TELMANQIZI

Böyük sənətkarımız Nəsibə Zeynalova-nın oğlu, Azərbay-canın əməkdar in-cəsənət xadimi, bir-birindən maraqlı rolların ifaçısı Cahangir Novruzov 20 il-dən çoxdur ki, Türkiyədə çalışır. Adana şəhərindəki Çuxuroba Universitetinin Dövlət Konservatoriyanının teatr bölməsinin professor-doktoru universitetin teatr binasının inşasından tutmuş bugünkü fəaliyyətinə qədər əməyi keçmiş insanlardandır. Ötən heftə Dünya Azərbaycanlılarının qurultayına dəvət almış sənətkarla görüşüb "Yeni Müsavat" üçün müsahibə aldıq. Əvvəlcə diasporumuz barədə düşüncələrini bürüdü:

- Mən 20 ildir Azərbaycan-dan uzaqda yaşayıram. Bu illər içərisində Azərbaycan diasporu-nun inkişafının, gelişməsinin, ayaq üstə qalxmasının, güclən-mesinin şahidi oldum. Bu dəfə də hörmətli prezidentimizin çıxışı həm Azərbaycanda, həm də xaricdə yaşayan azərbaycanlıları böyük bir güc, ilham verdi, hər kəs ayaq üstə alışlaşdı. Hamısı içdən, ürkədən gələn fikirlər idi. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar hər kəs öz cœurünü özü qazanır, heç kim heç kimdən asılı deyil. Bəzən görürsen ağızgöyçəklər deyirlər ki, "ishi keçir". Ay balam, bizim heç kəsden işimiz keçmirdi. Bəzim canımız, hər şeyimiz Azərbaycana qurbanlıdır. Biz qazandı-ğımızı Azərbaycan yolunda xərcləyən insanların və bunun qarşılığını heç yerde almırıq, alımağı da düşünmüürük. Lazım olar, mən dövlətimin hansısa tapşırığı ilə bağlı öz maşınımla İstanbuldan Diyarbakır qədər gedərəm, elave sual da vermərəm.

- Siz onuz da sahnə fəaliyyətinizlə Azərbaycana xidmət etmisiniz, edirsınız, yəqin gə-ləcəkdə də bu fəaliyyət ola-ca...

- (Gülür) O başqa. Onu da edirəm, usaqlara dərs verirəm, səhnəyə də çıxıram, bəzən filmlərə də çəkilirəm. Amma Azərbaycanı sivil diplomatiya sahəsində təmsil etmek mənim özümə böyük zövq verir. Ötən illər boyu biz ele Türkiyədə Xocalı qətləmi, Azərbaycan-erməni münasibətləri barədə həqiqətləri təbliğ etmişik. Baxmayaraq ki, qardaş ölkədir, dinimiz, dilimiz birdir, amma yene də insanlar bilmirdi, infor-masiya blokadasının içərisindəydi. Ordan-burdan, amerikan, rus qəzetlərindən nəsa elde edirdilər. Bizlər isə oturub sistemli şəkildə həqiqətləri anlatmağa başladıq. Özü də ermənilər kimi yalandan, özümüzdən yudurmaqla deyil, həqiqətləri söylədik. Olub ki, ermənilər Avropada bir dükəndən oğurluq ediblər. Ancaq onları həbs edəndə deyiblər ki, "biz azərbaycanlıyız". Hətta buna görə Azərbaycan sefirliyinə müraciət edilib ki, gelin bu oğurlara sahib çıxın. Ancaq diplomatlarınım arasında görübər ki, bunlar ermənidir. Yəni bunlar her yerdə yalan danişir, saxta təbliğat aparır və özlərini biabır ediblər. Azərbaycanlılar isə hara gedir, doğrunu, olanı deyir. Türkiyədə bilməyənlər var idi, onları da anlatmışıq. Amma Amerikada, Ərəbistanda, Çinə, Yaponiyada, xüsusilə de Avropada olan diasporumuzun üzərinə buna-nla bağlı daha çox iş düşür.

- Cahangir bəy, siz böyük sənətkarların övladınızınız, eyni zamanda özünüz də böyük tamaşaçı sevgisi qazanmışsınız. Fakt budur ki, həqiqətlə-

"Azərbaycan insanların xarakterini çatdıracaq filmlər lazımdır"

Cahangir Novruzov: "Əgər bu gün millət səhnədə gördüyü "Babək"i sabah bir dostunun toyunda tamada görürse, o Babəkin qiyməti olmaz"

Nəsibə Zeynalovanın oğlundan tarixi binaları sökənlərə sərt təpki; "Fantaziya" hamamını niyə sökürlər? O bir tarixdir, mədəniyyətdir. 100-200 ildən sonra erməni kimi bir "ağzıgöyçək" qalxıb deyəcək ki, Azərbaycanda heç hamam olmayıb

rin çatdırılmasında mədəniyyət, inçəsənət mühüm rol oynayır. Azərbaycanın son illərdəki facialarının sahnəmizə, filmlərimizə daşınması, dünya miqyasına çıxarılması məsələsinə necə baxırsınız? Bu sahədə vəziyyət siz qane edirmi? Bu sahədə boşluqların, çatışmazlıqların olmasının fikri ilə razısanızınız?

- Bəli, var. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi kinematoqrafiyaya çox diqqət yetirməlidir. Mənə, nazirlik Qarabağ mövzusunda, yaxud Azərbaycanın hazırlı xarici siyaseti ilə əlaqədar bir konkurs, müsabiqə elan etməlidir, ssenarilər yazılmalıdır. Yəni sadəcə, Qarabağ haqqında bir şey yazmaq, bizim şanlı ordumuzun qəhrəmanlıqlarını anlatmaqla iş bitmir. Azərbaycan diplomatlarının xaricdə, məsəxa arxasında bir fincan qəhvə ilə oturub hansıa olıklərin diplomatlari ilə müzakirələr aparmaları, həqiqətləri çatdırması beləkə də bizim ordumuzun növbəti dəfə itkilərinin qarşısını alar, onlarla əsgərimizin həyatını xilas edir. Bu da böyük qəhrəmanlıqdır, bular barədə filmlər çəkilməlidir. Mən o zaman ermənini oynamadım. Soruşular, "qorxmursam", dedim, yox! Çünkü mən orda savaşdan qaçan bir erməniyi oynaya-oynaya yaralı azərbaycanlı belində daşımış ilə erməni xalqının vicedanı bir yüksək belində daşımışının simvolikasıనı vermişəm. Mən ona görə həmin ermənini oynamaya razılıq vermişdim. Belə filmlərin çəkilməsi lazımdır. Sadəcə, mühərabə səhnələri ilə deyil, çox dərin, mənvi, əxlaqi səhnələrlə çəkilen filmlər, oynanıñ tamaşaları lazımdır. Bu, komediya da ola bilər, facia de, dramatik əsərdir.

- Həm də aktyorların itirdiyi illər var. Şəxsən siz pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olduğunuz son illəri özünüzün itki-ləriniz saymırınız ki? Hər halda, səhnədən uzaq düşmünüz...

- Təbii ki, uzaq düşmüşəm, 20 ildir pedaqoji fəaliyyətdəyəm.

- Son zamanlar Azərbaycan-da hazırlanın tamaşalarından hansına baxmısınız?

- Gələndə, imkan olanda gedib baxıram. "AzDrama"dakı tamaşalara hər gelişimde baxıram. Bir neçə il bundan əvvəl "İbrus" Teatrında Fuad Poladovun, Şükufə xanımın oynadığı tamaşalara, Dram Teatrında Sah Qacara, "Yuğ" Teatrında Ramiz Həsənovun hazırladığı tamaşaya baxmışam. Bu saat

Azərbaycan teatrının ağır zama-nıdır. Teatrımız indi olduğu yerdən daha güclü, anlamlı yerde olmağı haqqı edir. Amma tarix belə gətirdi. Ona görə də teatra məsələ olan Mədəniyyət və Turizm Nazirliyində insanların daha peşəkar olması lazımdır. Bəzim himzim, fərxi Lütfi Zadənin gözəl bir sözü var, deyir ki, əgər əlində tutduğun alət çəkicidir, hər şeyi mismar görecəksən. Yəni hər şeyi başından vuraraq düzəltmək olmaz. Ona görə də teatr idarə edən adamların içerisinde əlində çəkic tutan adamlar var. Bu insanları peşə-

inanmayacaqlar. Əvvəller Möv-süm Sənənimi, Ələsgər Ələkbərovumu, Nəsibə xanımımı toyla-rda görürdünüz? Onlar toya çox nadir hallarda, dostunun, ya qo-humunun dəvəti ilə qonaq kimi gedərdilər. Mən aktyorları təq-sidim edə bilməyəcəksən. İçeri-şəhərdə Ağa Zeynal hamamı var. Cahangir Zeynalovun babasının hamamı olub. Bu tarixdir. Mən 1989-cu ildə yoldaşılıma Parisə getmişdim. Dekabrin 25-dəki bay-ramda restoranda oturmuşdu. Özü də adam doludur. Baxdım ki, bir köhne masa var, o boşdur. So-rusdum ki, bu masa niyə boşdur, axı burda bu qədər adam var? De-dilər ki, o masaya heç kim əyləşə bilməz. Niyəsini sorusunda qayıtdı ki, "o, Moyerin masasıdır". Təsə-vür edin, tarixə necə hörmət edilər. Cahangir Zeynalovun evini isə söküdülər, yerində şahmat məktəbi tikidilər. O evde isə Türk və Müsəl-man dünyasının, Azərbaycanın, bütün Şərqi ilk ev teatrının əsası qoyulmuşdu. Babam Cahangir Zeynalovun evində! Gör, o ev nə boydaydı ki, orada tamaşa zamanı 300 nəfər tamaşaçı otururdu. Onu söküb böyüรü üstə qoydular. İndi o sovet hökməti zamanı olan zeh-niyyətə bu gün Azərbaycanın qə-dim binalarını sökən zehniyyət arasında bir fərqli varmı?! Allah yar-dımcılarımız olsun! Bilişiniz, ruh ca-hil, düşüncəsi cahil... Oxumaqla deyil, bir də görürsen cahillik qana işləyir. 30 kitab oxuyar, ezbərleyər, cahil qalar. Maqnitofona da çox şey yazarsan, sonradan sənə ya-da salar. Amma o oxuduğun sənən ruhunu dəyişdirməlidir. Dad ya-riñçə elindən. O insanlar ki, belə qərar veriblər, heç doğru bir şey deyil. Abbas Mirzə Şərifzadənin evini sökmek olardı? Abbas Mirzə Şərifzadə ilə Ülvə Rəcəbin "Ham-le" i və Ələsgər Ələkbərovun "Otello"su İngiltərədə, Şekspir mu-zeyində dönyanın gelib-getmiş ən gözəl "Hamlet"lərinən və en gözəl "Otello"lardan biri kimi təqdim olunur, sən gedib onun evini sö-kürsən. Ayıbdır axı... Cox ayıbdır. Orda dantel kimi hörmələşmiş daş ev-lər var, indi onları da vurub sindra-caqsınız?! Olmaz axı... Bu, bizim tarixi yaddaşımızdır. Bu gün o ev-lərə baxaraq hörməti prezidenti-miz tapşırıq verib ki, Azərbaycanın klassik Bakısinın stilində evlər tikilən. Siz onlara baxıb tikirsiniz də, orjinallarını niyə sökürsünüz? Köhnələr, içində sıçan, ilan yuvası olanlar var, sök, təmizlə, halal olsun! Amma vur-tut 15-20 qəşəng binalar var, onları niyə sökürsünüz?! Hafizə ilə bağlı tikintilərdir. Onlar ruhu cəllad olan adamlardır, başqa bir söz deyə bilmərəm. Tür-kiyədə bele binalara kimse toxun-mağa cəsərat etməz. O mülkün tarixi dəyərini pozan insana böyük cəza verilər. Mən elə biliyim ki, bizde de bu binaları sökən insanları böyük cəzalar gözləyir...

- Cox yaxşı! Cox ayıb! Mən Bakıda böyük yaşayışanın. Azərbaycanın hər bir mahalının yaddaşaları yerləri var. Məsə-lən, sabah sən gedib Naxçıvanda Əlinçə qalasını söküb yerində hotel təkə bilmezsin. Elə deyilim? Bakıda da o qədər tarix, o qədər xatirələr var ki. Zərgerpalanı sök-mək mümkün deyildi, o, Azərbay-canın tarixi idi. Yuxarıda elə güzel binalar var idi ki... Dündür, oralar çox pis idi, yondəmsiz tikililər var idi, küçələr dərsqal idi. Mən oradan keçəndə düşünürüm ki, kaş elə bir zaman gələydi, bir traktor getirəydi, bu evlərin lazımlı-

karlarla dəyişmək lazımdır. O

- **Bu yaxınlarda əməkdar ar-tist Məcnun Hacıbəyovla gö-rüşüb ondan müsahibə almış-dim. O da səhnədən uzaqlaşıb, kəndində tək-tənha yaşıyır...**

- Mən o görünüşün videosunu da izlədim. Məcnun çox gözəl bir insandır. Bilişiniz, Azərbaycan teatrının bütün heyətinin sayi-texniki işçiləri ilə birlikdə - sanı-ram ki, 3 min nəfərdən yuxarı ol-sun. Şəkisi, Naxçıvani, Bakı, Lənkəranı, Mingeçevirini topla-san 3 min nəfər olar, ya olmaz. O 3 min nəfərin maaşını verib, on-lara "axşam hansı tamaşaya gedəcəyəm" deyə, düşünmədən səhnəyə çıxıb, meşq edib çox keyfiyyəti bir tamaşa oynamaya imkani yaratmaq olar. Əgər bu gün millət səhnədə gördüyü Babəki sabah bir dostunun toyunda tamada görürse, o Babəkin qiyməti olmaz. Bilmirəm dövlət ondan qaza-nır, ya qazanır. Hər halda, televiziyyada göstərilir. Türkiyədə bir film çekilir, yaxşı filmdirse, artistlər milyonlar qazanır, dövlət isə heç artistə təqqud də vermir. Ya elə et, ya da artistin təqqudunu, ma-sını o həddə ver ki, həmin artist sənətə məşğul olsun və hər yoldan keçəni səhnəye getirmə! Bular xırda kimi görünür, amma çox önemli məsələlərdir.

- **Bugünlərdə bir grup ziyanlı Bakının "Sovetski" məhallə-sində sökülmə tarixi abidə-lərlə bağlı müraciət ediblər. Bir bakılı olaraq sizin müna-sibətiniz necədir? Yeri gol-mışkən, Şərifzadənin evi də söküldü...**

- Cox yaxşı! Cox ayıb! Mən Bakıda böyük yaşayışanın. Azərbaycanın hər bir mahalının yaddaşaları yerləri var. Məsə-lən, sabah sən gedib Naxçıvanda Əlinçə qalasını söküb yerində hotel təkə bilmezsin. Elə deyilim? Bakıda da o qədər tarix, o qədər xatirələr var ki. Zərgerpalanı sök-mək mümkün deyildi, o, Azərbay-canın tarixi idi. Yuxarıda elə güzel binalar var idi ki... Dündür, oralar çox pis idi, yondəmsiz tikililər var idi, küçələr dərsqal idi. Mən oradan keçəndə düşünürüm ki, kaş elə bir zaman gələydi, bir traktor getirəydi, bu evlərin lazımlı-